

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 5 (1092) ГОД XXII БЕЛАСТОК 30 СТУДЗЕНЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

СНЕЖНАЯ ІМПРЭСІЯ

Ты куды мяне клічаш,
паслухай? —
На дварэ ні машын ні людзей.
Завіруха мяце, завіруха...
Белы снег,
Белы цень,
Белы дзень.
Я іду за табой,
як сляпая,
Патрапляю ў замецены след.
Засыпае нас снег, засыпае.
Белы снег,
Белы след,
Белы свет.

Як паходня,
твой шарф ружавее.
І вакол —
ні вачэй, ні вакон.
На зямлі —
я і ты,
і завея,
Белы снег,
Белы клён,
Белы сон...

Генадзь Бураўкін

З невычэрпных крыніц

Прызнаюся, што сам я ўспрымаю творчасць **Войцеха Залэнскага** як своеасаблівы раманс, змест якога складаюць з піетызмам сабраныя ім народныя легенды і паданні ў самых глыбінях Кнышынскай пушчы, музыку — выпеставаныя яго разцом арыгінальныя формы, а слухачоў — незлічоны натоўп задуменных дрэў-волатаў.

Самастойны шлях творчых пошукаў В. Залэнскі пачаў яшчэ будучы вучнем Супрасльскага пластычнага ліцэя. Яго, юнака, што нарадзіўся ў 1943 г. у Гродна, а ўзгадаваўся ў Элку, заўсёды цягнула на вакацыйныя вандроўкі на Дуброўшчыну, Сакольшчыну, Беласточчыну і іншыя ваколіцы. З іх прыносіў ён, апрача безлічы ўражанняў, поўную кайстру замалёвак краявідаў, народнага будаўніцтва, помнікаў старажытнасці твораў народнага мастацтва. Асабліва ўразілі яго прыдарожныя крыжы і на іх кутыя з жалеза нашчытнікі. Гэтыя паходы працягваліся і потым, калі ён ужо быў студэнтам Мастацкай акадэміі ў Гданьску, і выніку гэтых шматгадовых пранікнёных пошукаў завяршыліся ў ягонай магістэрскай працы **„Народны помнік на Беласточчыне“**. Адразу пасля заканчэння школы, у 1970 г., В. Залэнскі вяртаецца ў Супрасльскі пластычны ліцэй, ужо выкладчыкам разьбы, і адначасова актыўна ўключаецца ў дзейнасць беластоцкага мастацкага асяроддзя. Зразумела, зусім не пакідае, а наадварот увесь той свой час, які ён толькі здолеў вылучыць з настаўнічання ды разьбы, цалкам прысвячае збіранню і даследаванню вуснай народнай творчасці Кнышынскай пушчы і яе ваколіц.

— Для мяне як мастака, — заўважае В. Залэнскі, — вынікі маіх фалькларыстычных даследаванняў тутэйшых ваколіц прынеслі велізарныя здабыткі. Сцвердзіў я, што народныя помнікі — курганы, прыдарожныя капліцы і крыжы — спакон веку размяшчаліся ў прасторы паводле тых законаў мастацтва, якія толькі ў нядаўнія часы акрэсліла навука. Знайшоў таксама непасрэдную сціслую сувязь і пераемнасць паміж дагістарычнымі помнікамі, у асноўным курганамі, і цяперашнімі народнымі помнікамі — прыдарожнымі капліцамі, крыжамі і г.д. Адкрыў, што ў нашым народным мастацтве з незвычайнай дасканаласцю выкарыстоўваюцца ўжытковыя функцыі матэрыялаў і формаў, для прыкладу: наша народная кераміка, якая, між іншым, з'яўляецца працягам найлепшых і найдасканальшых форм, выпрацаваных ганчарамі на працягу многіх стагоддзяў. А што ўжо казаць пра наша цудоўнае ткацтва?! Пераканаўся я, што ў гэтых ваколіцах адбываецца спрадвечнае ўзаемаўздзеянне мазавецкай і беларускай народных культур з вялікай карысцю для нашай рэгіянальнай культуры, бо ў выніку гэтага паў-

(Працяг на стар. 4)

„Спаленец“ В. Залэнскага.

Мгр Войцех Залэнскі. *Фота М. Гайдука.*

Сяржанаўская ніць залатая

Ярка асветлены прасторны завадскі клуб. З левага боку расселіся за столікамі маладыя рабочыя, а направа занялі месцы старэйшыя, сярод якіх шмат ветэранаў працы з ордэнамі і медалямі на грудзях.

Пасярэдзіне — у шарэнту, як салдаты ў час пераклічкі — стаяць яны, самыя малодшыя. Чакаюць урачыстай хвіліны ўводзін іх у велізарную сям'ю рабочых **Прадпрыемства ваўнянай прамысловасці імя дырэктара Язэпа Сяржана ў Беластоку.** Паспяваю запісаць некаторыя прозвішчы: Веслава Тачыдлоўская — натыкачка, Галіна Вярбіцкая — ткачыха, а затым — Галіна Жох, Міраслаў Бастак, Багдан Галэмбёўскі і ўсе іншыя, што закончылі прафесіянальную школу, каб стаць кваліфікаванымі рабочымі, сяржанаўцамі, тэкстыльшчыкамі.

„Мы, новыя рабочыя, на гэты ордэнаносны завадскі сцяг прысягаем...“

Прысягаюць яны быць працавітымі, жыць у сяброўстве, актыўна ўдзельнічаць ва ўсялякіх грамадскіх чынах, з гонарам насіць завадское званне — **рабочы-тэкстыльшчык.** Цырыманіял працягваецца...

Дык я гляджу ў той бок, дзе за столікамі сядзяць сяржанаўскія ветэраны. **Станіслаў Мушынскі,** якому цяпер 80 гадоў, пачынаў сваю рабочую аўтабіяграфію 14-гадовым хлапчуком.

— Як вас прымалі на работу? — звяртаюся да яго, а ён хвіліну глядзіць на мяне моўчкі, а затым крадком абцірае няпрошаную слязінку, якая сплывае па яго глыбокіх маршчынах.

— Было нас у бацькоў чацвёра. Аб школах і навуцы ніхто нават і не думаў, бо хлеба нам не хапала. Дык як толькі споўнілася мне 13 гадоў, бацька завёз мяне ў Васількова, дзе ўдалося дзякуючы падтрымцы знаёмых уладкаваць мяне на нейкі тэрмін на невялічкую суконную фабрыку, у якой сукно ткалі яшчэ ўручную. Працавалі мы там ад світання да захаду сонца, а найгорш было зімой, бо ніколі чалавек не ведаў, калі пачынаецца дзень, а калі ён канчаецца і трэба было рабіць так доўга, як гэтага жадаў майстар, або і сам уласнік.

„Стучи, стучи, машина,
Играй, играй, челнок.
Солнце ещё высоко,
Длинной ещё денёк...“

Гэтую папулярную сярод тэкстыльшчыкаў песню спявалі мы, каб не заснуць над станком, каб неяк дачакацца да адбою. А пасля ад стомленасці звальваўся я ў сваю бярлогу і спаў да світання на гэтай жа самай фабрыцы, бо яе ўласнік за тое, што пільнаваў я яго маёмасць, дазволіў мне спаць на фабрыцы. На досвітку прыходзілі рабочыя і зноў трэба было за станок...

Вось як прымалі мяне на работу. Ніхто тады не наладжваў такіх урачыстасцей... Каб ано гэтыя маладыя патра-

(Працяг на стар. 5)

Беларускі каляндар-77

І вось перада мною новы „Беларускі каляндар“ на 1977 год пад рэдакцыяй Мікалая Гайдука. Углядаюся ў вокладку, якая дыхае яшчэ свежым пахам фарб, і захапляюся яе арыгінальнасцю. Задума цікавая — акно сялянскай хаты, упрыгожанае разьбой, у шыбінах якога адбіваецца світанне, перададзенае перамешкай чорна-чырвоных колераў. Аўтар вокладкі, відаць, палічыў, што каляндар з'яўляецца нічым іншым, як новым днём у хату. Але, памінаючы арыгінальнасць задумы, нечага тут не хапае. А не хапае яшчэ аднаго пераходнага колеру. Світанне — гэта не толькі чырвань і чэрнь.

Раскрыем гэтае акно і глянем, што ўлятае ў хату. Які будзе дзень? Паглядзім, што нясуць гэтыя 192 старонкі. Адкрываем на чацвертай і пятай — і бачым прыгожа зроблены надпіс — Студзень. Так, гэта пачынаецца каляндар. Апрача свят і імянін знойдзем тут час усходу і захаду сонца ў даны дзень, важнейшыя гадавіны і здымкі прац беларускіх савецкіх мастакоў. Змешчаны таксама і кароткія творы беларускіх пісьменнікаў. Падборка добрая. Кожны літаратурны твор тэматычна звязаны з месяцам. Але ёсць адна засцярога. З творамі беларускіх аўтараў можна сустрэцца ўсюды і заўсёды. І каго яны цікавяць, той напэўна возьме іх і прачытае. Ці не карысней было б замест іх увесці нешта з народнага? Ну, прыкладна: народнае лячэнне, гумар, народны каляндар, прыказкі, або хаця нават загадкі. Гэта ж такая глыбокая крыніца, што напэўна паўтарэнні нястрашныя. Але гэта не закід. Гэта толькі мая ўласная думка.

Пойдзем далей. Перад намі раздзел „На ніве БГКТ“. Тут трэба сказаць, што мінулы 1976 год быў багаты важнымі падзеямі, а менавіта збегліся: 20-ая гадавіна дзейнасці БГКТ з VIII яго з'ездам. Мінулы год быў таксама дваццатым годам дзейнасці „Нівы“. У сувязі з гэтым вышэй згаданы раздзел з'яўляецца найбольш аб'ёмістым, а заадно і вельмі цікавым. Знойдзеце тут вобраз прамысловага і сельскагаспадарчага развіцця Беласточчыны, даведаецеся аб плане далейшай дзейнасці на гэтай ніве і аб укладзе беларусаў у гэтае развіццё. Цікава таксама прадстаўлены дваццацігадовы шлях дзейнасці БГКТ.

(Працяг на стар. 4)

Праз тыдзень у „Ніве“

Звыш сарака год солтысам ● Курыць, ці не курыць? ● Навагодні дванцаты (варшаўскі баль) ● Дарога ў сем стагоддзяў ● Новыя вершы „белавежцаў“ ● У ЛЗС-аўцаў Бельшчыны ● Люблю вёску (з агаворкай) ● Дзе Мітрафан Ф. хавае гропы ● Весткі са Спічкоў, Тапчыкалаў, Лукі, Міхалова, Грушак, Гуран, Белавежы, Нараўкі, Астроўка, Слойкі ● Калі сніцца сад ● Песня „Gdzieś w sercu na dnie”.

СЦЕРАЖЫСЯ АЎТАМАБІЛЯ!

У таксапарку Уолтэра Крайера з Лейстэра — 70 „Фордаў“. Крайнер мае намер замяніць іх савецкімі „Ладамі“ і ўжо атрымаў першую партыю — 14 аўтамабіляў. Ён тлумачыць свой крок тым, што „канчаткова вычарпаў запас лаяльнасці да англійскай прадукцыі...“

У мінулым годзе ў Англіі было прададзена пяць тысяч савецкіх аўтамашын. У гэтым годзе гэта лічба павялічыцца амаль удвая. Расце імпарт у Англію аўтамабіляў з іншых сацыялістычных краін. Добра гэта ці дрэнна? Здавалася б, і пытання няма, ва ўсякім разе, з пункту гледжання ўладальніка мясцовага таксапарка. Ёсць, аднак, і другі падыход да гэтай яснай праблемы.

У Англіі ўсё часцей гучыць лозунг: „Сцеражыся аўтамабіля!“ „Чырвоная“, зразумела... У панічнай, як рэпартаж аб нашэсці варожай арміі, заметцы газеты „Сандзі тэлеграф“ піша, што „аўтамабілі з-за жалезнай заслоны“ пагражаюць брытанскай аўтаіндустрыі. Словы „пагроза“, „страх“ сустракаюцца ў кожным абзацы. Баяцца, як высветлілася, трэба таго, што „камуністы робяць усё больш сучасныя аўтамабілі“. Што гэтыя машыны валодаюць „цудоўнай трываласцю“. Што яны — адно з галоўных абвінавачанняў — прапануюцца па „зусім даступных цэнах“. „Сандзі тэлеграф“ паведамляе: англійскія аўтакампаніі маюць намер хадайнічаць перад урадам і штаб-кватэрай „Агульнага рынку“ аб увядзенні фінансавых абмежаванняў на ўвоз аўтамабіляў з сацыялістычных краін. Джэнтльмены, а як жа са свабоднай канкурэнцыяй?

Джэнтльменаў з брытанскага аўтабізнесу і іх газетных сяброў зразумець можна. Цяжка ім даводзіцца ў апошнія гады. Не вельмі ахвотна купляюць англійскі аўтамабіль на сусветным рынку і тут, у Брытаніі. Рэпарцёры нядаўна абследавалі аўтастаянку каля парламента, дзе паркуюцца машыны членаў палаты абшчын і палаты лордаў. Высветлілася, што большасць аўтамабіляў — замежных марак. Сімвал: англійскі міністр транспарту Уільям Роджэрс ездзіць на „Фольксвагене“. А пакольні ўрад заклікае суайчыннікаў „купляць усё англійскае“, міністра пачалі мучыць пытаннямі: чаму „Фольксваген“, чаму не брытанская машына? Роджэрс адказаў, што ён „аддае перавагу, вядома, усяму англійскаму“, аднак аўтамабіль — гэта справа густу...

Такі густ, дарэчы, характэрны для кожнага другога пакупніка аўтамабіля ў Англіі — імпарцёры валодаюць цяпер амаль палавінай тутэйшага рынку, усё больш расшыраючы свае ўладанні. Прычына гэта — зніжэнне якасці брытанскіх машын пры імклівым росце іх кошту.

Два гады назад я прачытаў сумную гісторыю пра Роберта Роўза, які купіў новы „Ровер“, выпушчаны кампаніяй „Брытіш лейланд“. Часопіс „Драйв“ узнагародзіў гэты „Ровер“ прызам „горшы аўтамабіль года“. Няшчасце Роберта Роўза пачалося пасля першых жа 23 міль — машына спынілася. Са 165 дзён, на працягу якіх ён валодаў „Роверам“, той 114 стаяў на прыколе: тройчы замянялі матор, двойчы — каробку скорасцей, а колькі было дробных непаладкаў — Роўз і не памятае. „Ровер“ Роберта Роўза — рэкардсмен. Але, як потым мноства разоў пацвярджала прэса, зусім не выключэнне.

Нядаўна ў Лондане ў зале „Эрлс корт“ адкрылася „Мотар-шоу — 1976“, асноўная задача якога — рэкламаваць англійскія аўтамабілі, вербаваць пакупнікоў. Адправіўшыся на выстаўку, я яшчэ здалёк убачыў натоўп ля цэнтральнага ўваходу. Прабраўшыся скрозь заслон разявак, прачытаў на плакаце: „У маёй машыне знойдзены сотні дэфектаў“. Плакат моцна сціскаў чалавек з выразам адчаю ў вачах — уладальнік англійскага аўтамабіля маркі „Лотус-элайт-501“ Дэвіс Аерс. Тут жа стаяў ярка-чырвоны „Лотус“. Дэвіс толькі што зняў з яго колы, каб паліцыя не павезла машыну.

Вось такіх чырвоных — без двукоссяў! — аўтамабіляў брытанскай вытворчасці англічане і сапраўды пачынае баяцца.

Э. Ч.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

У беларускім цэнтры дзіцячай хірургіі

У канцы 1969 года Міністэрства аховы здароўя Беларускай ССР аддало для дзіцячай хірургіі дзевяціпавярховы сучаснай канструкцыі будынак (на здымку). Тут размешчан рэспубліканскі цэнтр хірургіі.

У хірургічным цэнтры вялікі калектыў лекараў, медсясцёр, лабарантаў, санітарак стаіць на стражы здароўя дзяцей, цэлыя суткі аказваючы дапамогу пры розных хірургічных захворваннях.

Цэнтр дзіцячай хірургіі — шматпрофільная ўстанова. Сюды паступаюць дзеці з усіх канцоў рэспублікі з рознымі захворваннямі, пазбавіць ад якіх дзіця можа толькі хірург.

Гэтая бальніца з'яўляецца таксама навукова-навучальным цэнтрам дзіцячай хірургіі. Сюды прыязджаюць лекары дзеля таго, каб асвоіць новыя метады дыягностыкі і лячэння — усяму гэтаму яны могуць навучыцца на занятках і лекцыях, якія праводзяцца на кафедрах дзіцячай хірургіі Мінскага медыцынскага інстытута і Беларускага інстытута ўдасканальвання лекараў.

Супрацоўнікі цэнтра вядуць вялікую навуковую работу. Адной з галоўных тэм доследаў з'яўляецца забеспячэнне бяспекі правядзення буйных аперацый у дзяцей, выпрацоўка мерапрыемстваў па падтрыманню пастаянства ўнутранага асяроддзя арганізма ў час хірургічнага ўмяшання.

Сэрцам бальніцы з'яўляецца аперацыйная. Вялікі аперацыйны блок займае ўвесь дзевяты паверх будынка. Асаблівая чысціня, кандэцыяніраванае паветра, магутныя ультрафіялетавыя аблучальнікі гарантуюць бар'ер для мікраарганізмаў, якіх так многа ў навакольным паветры. Ва ўсіх пяці аперацыйных залах праводзіцца каля дваццаці аперацый у суткі. Гэта аперацыі ў толькі што нарадзіўшыхся немаўлякаў з парокам развіцця кішэчніка, і адна з самых частых аперацый — апендэктомія, і траўматалагічная аперацыя ў падлётка, які некалькі гадзін таму назад няўдала з'ехаў са снежнай гары.

Асабліва адказныя і цяжкія для хірургаў аперацыі на адкрытым сэрцы ў дзяцей з прыроджанымі парокамі. У кожнай такой аперацыі ўдзельнічае каля 15 лекараў і медыцынскіх сясцёр, выкарыстоўваецца шмат разнастайных прыбораў і апаратаў.

Асаблівая ўвага ўдзяляецца дзецям у аддзяленні інтэнсіўнай тэрапіі. У гэтае дасканала абсталяванае аддзяленне паступаюць дзеці з пагражаючымі жыццю захворваннямі і пасля небяспечных аперацый. На дапамогу лекарам тут прыходзіць сучасная тэхніка: дыхальныя аўтаматы, электраэнцэфалографы, электракардыёграфы.

Нярэдка пасля аперацыі дзеці патрабуюць дадатковага лячэння. Яно праводзіцца ў кабінетах фізіятэрапіі, лячэбнай фізкультуры — з цэнтра дзіцячай хірургіі дзеці павінны выйсці здаровымі.

На сцяне адной з аўдыторый гэтага цэнтра словы Антуана дэ Сент-Экзюперы: „Усе ж дарослыя спачатку былі дзецьмі, толькі мала хто з іх аб гэтым памятае“. Усе, хто працуе тут, памятаюць аб гэтым заўсёды. Работа ў сценах цэнтра дзіцячай хірургіі патрабуе пастаяннага напружання сіл, часамі — бяссонных начэй. Але ж ці не акупяцца гэтыя дні і ночы самай вялікай каштоўнасцю — здароўем і шчасцем малога чалавека!

А. Мшараў

СПАРТСМЕН-ПРАФЕСІЯНАЛ АДКРЫВАЕ „САКРЭТЫ“

У прафесіянальным спорце разразіўся новы скандал, звязаны з прымяненнем допінгу велагоншчыкамі. Газета „Экіп“ апублікавала пісьмо маладога спартсмена-прафесіянала Рашэля Дарда, дыскваліфікаванага французскай федэрацыяй веласпорту да 1 мая 1977 года. Гэта пісьмо — і своеасаблівая споведзь, і абвінавачанне ў адрас прафесіянальнага спорту.

„Справа Дарда“ ўзнікла пасля таго, як урач Бруна Шамон прызнаўся ў тым, што Дард разам з іншым гоншчыкам прымусіў яго знішчыць флаконы з пробамі крыві, узятымі ў час гонкі „Зоркі надзей“ у французскім горадзе Даксе.

„Я пайшоў на гэта прымушэнне, — піша Дард, — таму што быў у жаху ад таго, якія катастрафальныя вынікі можа мець для маёй спартыўнай кар'еры і фінансавага становішча абвінавачанне ў допінгу“.

У пісьме адзначаецца, што антыдопінгавы кантроль, прыняты ў Францыі, пакідае многа пралазаў для прымянення шкодных для здароўя сродкаў. Дард прыводзіць цэлы спіс медыкаментаў, якія нават не спрабуюць выявіць пры аналізе і якія таму вельмі „папулярныя“ сярод прафесіяналаў. Сярод іх — абязбольваючыя сродкі, гарманальныя прэпараты, такія, як картызон, стымулятары сардэчнай і сардэчна-рэспіраторнай дзейнасці.

„Гэта азначае, — падкрэслівае Дард, — што антыдопінгавы кантроль у яго цяперашнім выглядзе — суцэльны абман. Як можна сцвярджаць адваротнае, калі агульнавядома, што з-за ўжывання такіх сродкаў здароўе многіх гоншчыкаў было сапсавана“.

Дард нанёс удар па прэстыжу французскага веласпорту, адкрыўшы „сакрэт“ шматлікіх падзенняў гоншчыкаў за фінішнай рысай — наўмысных падзенняў, каб пазбегнуць антыдопінгавага кантролю.

Скандал, выкліканы паяўленнем на старонках друку пісьма Дарда, перасягнуў граніцы Францыі. Паведамляючы аб ім, швейцарская газета „Журналь дэ Жэнеў“ падкрэслівае, што праблему допінгу неабходна тэрмінова вырашыць або, прынамсі, сур'ёзна паставіць пытанне аб ім. Аднак, заўважае яна, у колах міжнароднага саюза веласпорту працягваюць сцвярджаць, што размова ідзе аб „чыста французскай справе...“

Sobota — 29.I. 11.30 Lecą żurawie — film fab. 15.35 Red. szk. zap. 15.45 Pr. dnia. 15.50 Radzimy rolnikom. 16.10 Obiektyw. 16.30 Dla dzieci. 17.30 Sobota młodych. 18.10 Recital Sofii Rotarru (ZSRR). 18.45 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Kwiat kaktusa — film fab. USA. 22.20 Koncert. 23.45 Mistrz. w j. na lodzie. 24.00 Pan Dzidziuś — film fab.

Niedziela — 30.I. 7.45 Nasze spotkania. 8.00 Now. w domu i zagr. 8.25 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Wielkie bitwy historii — film dok. fr. 11.40 Dziennik. 12.00 Rolnicze rozmowy. 12.30 Tylko w niedzielę.

Poniedziałek — 31.I. 15.20 NURT. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie ze „Zwierzyńcem”. 17.10 Przygody Czarnego Królewicza — film dla dzieci. 17.35 Lekt. Pegaza. 17.55 Wysoko ku niebu — film TV ZSRR odc. I. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV: Ich czworo — G. Zapolska. 22.00 Sport 76. 22.30 Dziennik.

Wtorek — 1.II. 11.30 Wojna i pokój — film ser. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie ze Smokami. 17.10 Studio Mł. 17.50 Świat i Polska. 18.25 Śpiewa Helena Kamburowa. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Kobiety Wardinów — film fab. NRD (odc. ostatni). 22.00 Retroinspekcja czyli stare i nowe pomysły Krystyny Sienkiewicz. 22.40 Dziennik.

Środa — 2.II. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie ze Smokami. 17.00 Przygody Czarnego Królewicza — film dla dzieci. 17.25 Los. Małego Lot. 17.50 Konsylium cz. I. 18.20 Pr. muz. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Atak — film fab. USA. 22.20 Konsylium cz. II. 22.35 Dziennik.

Czwartek — 3.II. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie. 17.10 Przygody Czarnego Królewicza — film dla dzieci. 17.35 Poligon. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Koncert dla outsidera — film TV NRD. 21.50 Recital L. G. Miny. 22.25 Dziennik.

Piątek — 4.II. 15.40 Informator Wydawniczy. 15.55 Program dnia. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie ze Smokami. 17.25 Przygody Czarnego Królewicza — film dla dzieci. 17.50 Jutro sobota — Na zimowisku. 18.35 Świat, który nie może zaginąć — film dok. ang. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Jakow Bogomołow — film fab. ZSRR. 22.10 X Y Z cz. II. 22.40 Dziennik. 22.55 Diabelski jar — film krym. ang.

Piątek 28.I — 8.15 Film fab. 13.40 Film fab. 16.30 Film fab. 17.40 Koncert. 18.00 Nasza biografia. Rok 1929. 19.30 Sport.

Sobota 29.I — 7.45 Koncert. 12.00 Hokej. Dynamo (Moskwa) — CSKA. 14.15 Film fab. 16.15 W świecie zwierząt. 17.15 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 21.00 Sport.

Niedziela 30.I — 11.30 Film fab. 13.20 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 14.30 Filmy anim. 15.00 Klub film. 16.15 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzi. 17.55 Film fab. I część. 19.30 II część.

Białowieża Krótkie wakacje — wł. 1—2. Handlarz bronią — wł. 3—4. Motylem jestem, czyli romans 40-latka — pol. 5—6.

Bielsk Podl. Po sezonie — ang. 1—2. Tak szalona, że może zabić — fr. 3—4. Oni walczyli za ojczyznę — radz. 5—6.

Czyże Moja wojna, moja miłość — pol. Ostatni skok gangu Olsena — duń. 2—6.

Dubicze Cerkiewne Bilans kwartalny — pol. Operacja „Dąb” — rum. 2—6.

Kleszczele Mój kochany mąż i ja — NRD 1—2. Sandakan — jap. 3—4. W środku lata — pol. 5—6.

Michałowo Ucieczka gangstera — USA 1—2. Zeznanie komisarza policji przed prokuratorem republiki — wł. 3—4. Jarosław Dąbrowski — pol. 5—6.

Mielnik Tajemnica rękopisu — radz. 2. Nieśmiertelni — rum. 5—6.

Milejczyce Liliowa akacja — węg. Tak szalona, że może zabić — fr. 1—6.

Narew Ściana — rum. Osaczeni w dolinie — czes. 2—6.

Narewka Drzewo bez korzeni — buł. Hitler z naszej ulicy — jug. 2—6.

Nurzec Kangur — węg. 1—2. Mój brat ma fajnego brata — czes. 3—4. Werdykt — fr. 5—6.

Orla Granica miłości — węg. Premia — radz. 2—6.

Rajsk Być kobietą — radz. Miłość bywa zbrodnią — wł. 2—6.

B.Z.Graf. Zam. 184 B-4

Гарцэры — сабе і грамадству

9 студзеня ў Беластоку адбылася канферэнцыя інструктараў Беластоцкай харугвеі Саюза польскіх гарцэраў. Падсумоўваліся важнейшыя гарцэрскія напрамкі дзейнасці.

Гарцэрская арганізацыя Беласточчыны аб'ядноўвае 65 тысяч гарцэраў і зухаў — вучняў падставовых і сярэдніх школ. Гэта складае каля 60% усіх вучняў. Беручы пад увагу факт, што гарцэрства з'яўляецца цяпер у школах адзінай ідэйна-выхаваўчай грамадскай арганізацыяй, асабліва сярод малодшых дзяцей, гэта зусім не дастатковая колькасць. Таму ад пачатку гэтага навучальнага года ў многіх школах працуюць штатныя інструктары гарцэрства. Гэта значна ажывіла ідэйна-выхаваўчую працу з моладдзю, паглыбіла яе якасць. Настаўнік, які займаецца ў школе толькі справамі гарцэрства, справамі сацыялістычнага выхавання моладзі, значна больш часу можа прысвяціць пазалекцыйнай працы з вучнямі, чым настаўнік-прадметнік.

Формы гарцэрскай працы бываюць розныя і ў значнай меры залежаць ад саміх вучняў і настаўнікаў. Апрача будзённай ідэйна-выхаваўчай працы на зборах, дзе моладзь гуляе і вучыцца адначасова, традыцыяй гарцэрскай арганізацыі сталі такія штогадовыя мерапрыемствы, як турнір грамадзянскіх ведаў, алімпіяды ведаў аб Польшчы і сучасным свеце, аперацыя „Перспектывы", у якой моладзь працуе на карысць свайго асяроддзя і рэгіёна, шматлікія сустрэчы з партыйнымі і грамадскімі дзеячамі і ветэранамі барацьбы і сацыялістычнай працы. Усім вядома дапамога гарцэраў вясковым людзям у час палявых работ, апека над старымі і хворымі.

У апошні час гарцэрская арганізацыя ўзяла пад сваю апеку абавязковую вучнёўскую практыку. Як паказалі першыя вопыты, гарцэры вельмі сур'ёзна падыходзяць да спраў практыкі. Напрыклад, у гайнаўскай школе розных прафесій была нават сярод вучняў праведзена анкета на тэму вучнёўскай практыкі на прадпрыемстве драўнінай прамысловасці. Яна паказала, што моладзь бачыць патрэбу і хоча мець рэгулярную і абавязковую практыку, але арганізаваную так, каб яна давала карысць абодвум бакам — і вучням, і прадпрыемству, а з гэтым не заўсёды ў нас яшчэ так, як быць павінна. Марнаванне вучнёўскай працы дае антывыхаваўчы эфект. Але і так, на жаль, яшчэ здараецца.

Адной з навейшых форм гарцэрскай

Спяваюць гарцэры з Боцькаў. *Фота Я. Цялушэцкага.*

працы сталі гмінныя клубы маладых сельскагаспадарчых кадраў. У многіх мясцовасцях члены гэтых клубаў з надыходам вясны пачнуць вырошчваць новыя, малавядомыя расліны, будуць вучыцца вырошчваць гародніну пад фальгой, выкарыстоўваць новае ў жывёлагадоўлі. Вядома, самастойна рабіць гэта могуць старэйшыя гарцэры, але звяртаецца ўвага і на прыцягванне вучняў падставовых школ.

Нямала грамадскай працы зрабілі гарцэры ў час апошніх алертаў ЗГП. Было ўпарадкавана шмат вясковых вуліц, школьных пляцаў і спартыўных пляцовак. Сабрана было многа паўторнай сыравіны — металалому, макулатуры і шкляной апакоўкі. Значная частка зарobленых такім чынам 3 743 тыс. злотых была перададзена на Цэнтр здароўя дзіцяці, Інстытут здароўя дзіцяці ў Беластоку і на пабудову помніка героям Беласточчыны. Збор паўторнай сыравіны працягваецца і далей. У рамах перадз'ездаўскіх абавязацельстваў гарцэрская дружына з Нурца (гуфец Боцькі) сабрала 6 400 кг металалому.

У такой дзейнасці фармуюцца найлепш такія важныя рысы характару, як гаспадарнасць, ашчаднасць і шанаванне грамадскай маёмасці.

Не мала ўвагі прысвячаецца ў гарцэрстве і культурна-мастацкай працы з моладдзю. Напрыклад, на Бельшчыне сярод гарцэраў вельмі папулярным стала збіранне фальклору і выкарыстоўванне яго ў працы школьных самадзейных калектываў. Там таксама адбываецца штогод конкурс песні „Мікрафон для ўсіх", а ў гэтым годзе па ініцыятыве камэнды гуфца плануецца зрабіць народны кірмаш, дзе будзе прадстаўлена творчасць народных умельцаў, а школьная моладзь выступіць з народнымі песнямі і танцамі. Трэба спадзявацца, што і беларускія народныя песні знойдуць сваё месца ў рэпертуары калектываў.

Яніна Чэрнякевіч

Запрашэнне на экскурсію

20 год ужо споўнілася гэтаму турысцкаму бюро „Турыст". „Турыст" арганізуе экскурсіі ў краіне і за граніцу, выезды (летні і святочны) на адпачынак, рознага роду экскурсіі і лагеры для школьнай моладзі.

У Беластоку дзейнічае ваяводскае аддзяленне „Турыста" і з выпадку юбілею прадстаўляем наша інтэрв'ю з дырэктарам беластоцкага аддзялення Любай Бакуновіч.

— Дасягненні вашага аддзела ў развіцці экскурсіі?

— За 20 год — 300 тысяч асоб карысталася з нашых форм экскурсіі, у тым ліку 30 тысяч — было ў маладзёжных лагерах, 30 тыс. турыстаў пабывала ў краінах народнай дэмакратыі, 12 тыс. — у капіталістычных краінах. Абслугоўваем прыезджых экскурсіі з розных канцоў краіны, якія многа асабліва на Сувальшчыне, паказваем аўтобусы і распаўсюджваем накіраванні на адпачынак, вядзем шырокую турыстычную інфармацыю.

— Што вы прапануеце турыстам на сваёй тэрыторыі, г.зн. трох ваяводстваў — Беластоцкага, Ломжынскага і Сувальскага?

— Суботне-нядзельныя выезды і адпачынак, кулігі зімой і так званыя зялёныя кулігі летам, у праграме якіх прадбачваюцца розныя атракцыёны, як пячэнне барана ці каўбас. Краязнаўчыя экскурсіі з цыкла „Пазнай Беласточчыну" — форма вельмі карысная для школьнай моладзі.

— Якія мясцовасці тут можна назваць?

— Белавежа, Аўгустоў — праезд параходам па возеры, Супрасль, Крушыняны — магаметанская мячэць, Тыкацін, Наваградак — скансен Сувальшчына ў цэлым з яе цудоўнымі азёрамі.

— Вы сказалі пра школы. Вось пачатковая школа з беластоцкай вёскі хоча паехаць на экскурсію.

— Найпрасцей пазваніць ці напісаць нам, мы ўладзім.

— А кошт?

— У нас экскурсіі недарагія, асабліва для школ і ўвогуле маладым мы стараемся арганізаваць таннейшыя экскурсіі. Для прыкладу, трохдзённая экскурсія ў Свентакшыскія горы можа каштаваць каля 600 зл., пры тым школы атрымліваюць зніжку.

— Мы ўжо выехалі на турысцкія шляхі цэлай нашай прыгожай краіны. Якія тут галоўныя вашы цэнтры?

— Прапануем, навучаныя 20-гадовым вопытам, Келецкае ваяводства, раён Свентакшыскіх гор, у Жэшоўскім — Бяшчады, Карпаты, мора ды Варшаву як вялікі культурны цэнтр — тэатры, музеі і т.п. Тут яшчэ хачу сказаць адну важную цікаўнасць. Арганізуем мы краёвыя экскурсіі з уездам на адзін дзень у ГДР і канвенцыйны пас Чэхаславакіі. У выпадку ГДР наведваем такія культурныя цэнтры, як Берлін, Дрэздэн, Патсдам, Котбус, Баўтцэн.

— А замежная турыстыка шырэй?

— Прымаем адзіночныя заяўкі на выезды ў групах у наступныя краіны: Балгарыя, Румынія, Венгрыя, СССР, ГДР, Чэхаславакія. Маем спалучаныя экскурсіі, напрыклад: Чэхаславакія-Аўстрыя, Югаславія-Італія, Балгарыя-Румынія, Балгарыя-Грэцыя.

— Ці магу я назваць чытачам ваш адрас і напісаць так: вось адрас і тэлефон „Турыста" ў Беластоку, пішыце, звоніце, заходзьце, там скажуць вам пра ўсе цікавячыя вас экскурсіі і памогуць у іх арганізацыі мілыя працаўнікі гэтай установы.

— Так, смела гэта напішыце.

Адрас: Беласток
вул. Рынак Касцюшкі 26
тэл. 34-472
тэлекс 85506

Размову запісала
Вера Леўчук

Гайнаўка прыгажэе

Гайнаўцы прыбываюць новыя жылыя пасёлкі і аб'екты грамадскага карыстання.

Паўстае прыгожы пасёлак „Гайнаўка II" у акружнасці вуліц: 1 Мая, Вызвалення, Леніна і Рэя. Вырасла тут каля дзесяці жылых будынкаў. Тут ужо адкрыты прадуктовыя крамы, магазін прадпрыемства „Рух", мініясілі.

Найбольш гандлёвых магазінаў аддадзена ў карыстанне на вул. 1 Мая і адзін на вул. Бучка — усе ў цэнтры горада. На вуліцы 1 Мая пачаў працаваць па-сучаснаму абсталяваны „дэлікатэсовы" магазін, сучасны вялікі гандлёвы дом (у 940 квадратных метраў гандлёвай плошчы), у якім прадаюцца прамысловыя тавары з галіны хіміі, прыгожая кнігарня, крама з пісьмовымі прыборамі, крамы з гароднінай і фруктамі, кветкарня. На гэтай жа вуліцы заraз знаходзіцца надаўна адкрыты аддзел „Орбісу" і новая сядзіба гарадской бібліятэкі для дарослых. На вул. Бучка адкрылі самую прыгожую краму з рамеснымі вырабамі.

Варта дадаць, што асабліва ў апошнія гады ў Гайнаўцы прыбыло паслуговых цэнтраў: шавецкіх і кравецкіх майстэрняў ды цырульняў. (ця)

Новы жылы пасёлак у Гайнаўцы. *Фота Я. Цялушэцкага.*

ВЕЦЕР

Чаго шуміш, вецер,
І куды спяшаеш?
Сцежкі і дарожкі
Снегам замятаеш.

Не спяшайся, вецер,
А ляці паволі,
Без тваё мы ласкі
Збожжа памалолі.

Непатрэбны нам ты,
Ні твае турботы.
Нарабіў нямала
Людзям розных псотаў.

Пазганяў жа снег ты
У высокі горы,
Парабіў машынам
Велькія запоры.

Ляці ў карчы лепш,
Знайдзі сабе хату,
І не рабі людзям
Дарэмную страту.

Без цябе ляпей нам
Усім было б жыці.
Як цябе назваць,
Шалапут, пазбыцца?

Уладзіслаў Назарка,
Ціванюкі

У тэрмітаў сродкам перадачы інфармацыі на адлегласць служыць своеасаблівы „тэлеграф". Яны, у прыватнасці, могуць здалёк сігналізаваць сваім сабратам аб набліжэнні ворага, выстукваючы галавой аб сценкі тунеля тэрмітніка сігналы трывогі.

З невычэрпных крыніц

(Працяг са стар. 1)

стаюць тут непаўторныя, арыгінальныя з'явы. І прызнаюся: разам з тым, як у маіх зборах пухнуць папкі з безліччу замалёвак з натуры і прыбываюць дзесяткі кіламетраў магнетафоннай стужкі з запісамі песень і легенд, усё больш умацоўваецца ва мне перакананне аб невычэрпнасці гэтай бязданнай крыніцы. Пры гэтым я раблю для сябе важны вывад: у дахрысціянскую эпоху славяне мелі вельмі людны пантэон багоў і надзвычай багатую сімволіку. Гэтага не спажыткавала нашае мастацтва.

— І што гэта дае вашаму разцу?

— Вельмі канкрэтны матэрыял, — сцвярджае В. Залэнскі. — Дагэтуль у сваёй разьбе я ўвасобіў многа пераўтварэнняў тых фальклорных вобразаў, сімвалаў і элементаў, што спрадвечна спадарожнічаюць чалавеку ад яго нараджэння і да скону. Заўважу тут, што гэта проста фенаменальнай каштоўнасці матэрыял. Затым, іншыя народныя песні, легенды і паданні натхнілі мяне да стварэння шэрагу кампазіцый, між іншым, песня аб матцы святога Юрыя — скульптуры „Яравіта", казка аб чортавым вяселлі — „Клабук", легенда пра каню — „Каня і Ціхая" і шэраг іншых. Не гавару ўжо пра безліч тых надзвычай цікавых адкрыццяў са звычаяў, вераванняў, маральных правіл і іншых цудоўных рэчаў, якія можна спазнаць толькі ў непасрэднай сувязі з жыхарамі ваколіц, што звязаны з пушчай і завуцца „лесунамі", і мясцін, аддаленых ад лесу і званых „запольнікамі". Напрыклад, пра той вугал у хаце, што завецца „покуцце", я даведаўся столькі незвычайных цікаўнасцей, якіх хапіла б расказваць на працягу некалькіх дзён! Або ведзьмы і ведзьмары. Гэта ж тэма-рака без канца і краю!..

І ў навучанні і выхаванні моладзі ў нашым ліцэі і ў сваёй працы з разцом у руцэ я імкнуся выказваць і адначасова фармаваць у сваіх выхаванкаў, а таксама і ў гледачоў зацікаўленне, пашану і любоў да гэтага чароўнага куточка нашага краю.

Вяртаючыся з сустрэчы з магістрам Войцехам Залэнскім — дырэктарам Супрасльскага пластычнага ліцэя і з блуканняў па чашчобах Кнышынскай пушчы — натхняльніцы яго творчасці, я затрымліваюся на пагорку каля Краснага, дзе знаходзіцца статуя „Спаленец". Ахвяраваў яе В. Залэнскі ўсім наведвальнікам Кнышынскай пушчы ў напамін. У гэтым творы мастак увасобіў пашыраную на Беласточчыне легенду пра паходжанне блукаючага агеньчыка.

Паводле яе аднойчы адзін сусед у злосці падпаліў другога суседа. Была якраз ноч, згарэлі не толькі будынкі, але і спячыя ў хаце гаспадар з усёй сям'ёю. За гэтае злачынства падпальшчык быў цяжка пакараны: ахоплены полымем ён бегае ад адной крыніцы да другой, каб знайсці ратунак ад спапяляючага жару. Аднак вада пры адным яго паяўленні хаваецца пад зямлю, і злачынца не ў сілах аблегчыць сваю жудасную долю. І будзе ён так бегаць векі вечныя. А каб пераканацца ў гэтым, даволі вечарам ці ноччу ўбачыць на багнах блукаючы агеньчык. Гэта і ёсць той вечны пакутнік — злачынец-„спаленец", постаць якога і паставіў В. Залэнскі пры самым ўездзе з Беластока ў пушчанскую гушчу.

Патрасаючы і перакананьны ўспамін...

Мікалай Гайдук

Беларускі каляндар-77

(Працяг са стар. 1)

Знойдзеце таксама характарыстыку пасобных календароў. У далейшым раздзеле пазнаёмімся з жыццём і дзейнасцю Сяргея Філіпюка, вядомага на Беласточчыне дзеяча на грамадска-культурна-асветніцкай ніве, якога забрала з нашых радоў трагічная смерць.

Наступны раздзел „У Беларускай ССР" — гэта збор разынак з Беларускай рэспублікі. Складзены вельмі прадумана. Не мае ён вузкага адрасата. Накіраваны да ўсіх і, несумненна, усіх зацікавіць, пачынаючы ад дзяцей, а канчаючы на старых.

Ну і нешта роднае, якое скрываецца ў раздзеле „Люблю наш край". Раздзел як цэласць цікавы. Апрача звестак аб мінулым і сённяшнім пачатковай школы № 3 ў Бельску ды багата ілюстраванага здымкамі рэпартажа з Цялушак, пазнаёміць ён чытача з гісторыяй дзейнасці Завочнай настаўніцкай студыі, аб якой расказвае былы яе дырэктар Ян Радзюкевіч, а таксама з жніўнымі абрадамі і песнямі, змешчанымі ў артыкуле М. Гайдука „Ой волока, волока..." Можа адзін сказ пра апошняе. Артыкул пераплятаецца здымкамі дажынкавых вянкоў з паасобных мясцовасцей. Убачыце іх арыгінальнасць і прыгажосць. У канцы артыкула знойдзеце дзесяць жніўных песень з нотнай транскрыпцыяй.

Ну і наблізіліся мы да літаратурнага палетка. У гэтым годзе ён чамусьці скупенькі. Змяшчае толькі сем твораў. Чаму? Не думаю, што наступіў недахоп пішучых. „Белавежа" аб'ядноўвае намнога больш, чым 7 аўтараў. Але з тых, што ёсць, варта звярнуць увагу на К. Бандарука і Ю. Генюша. Гэта лаўрэаты мінулагодняга літаратурнага конкурсу.

Можа яшчэ некалькі слоў пра раздзел „З мінулага". Апрача артыкула В. Рудчыка „Ад супольных крыніц", які разлічаны на чытача, якога цікавілі б польска-беларускія сувязі на ніве культуры, ёсць тут цікавы матэрыял, які пераносіць чытача ў першыя стагоддзі старажытнага Бельска, а таксама артыкул А. Бергман, дзе раскрывае яна жыццёвы і творчы, а таксама рэвалюцыйны шлях члена КПЗБ Леапольда Родзевіча.

Знойдзецца нешта і для спевакоў. Змешчана чатыры песенькі з нотным запісам. Малавата.

Каляндар закрываюць факта-лікавы даведнік пра Беласточчыну і табліцы расплоду і цяжарнасці жывёлы ды хатняй птушкі.

Беручы каляндар як цэласць трэба сказаць, што нягледзячы на дробныя хібы і недахопы з'яўляецца ён цікавым, і думаю, што кожны ў ім нешта для сябе знойдзе.

Міхась Шаховіч

У гміне Васількоў

Найбольш актыўныя

У гміне Васількоў дзейнічае чатырнаццаць пярвічных партыйных арганізацый (ПОП) з лікам 305 членаў. У мінулым годзе гэтая гмінная арганізацыя павялічылася на 34 кандыдатаў партыі, у асноўным рабочых і сялян.

Актыўнасцю вылучаюцца ПОП: у вёсцы Студзянкі і ў Васількове.

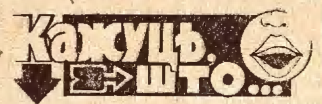
Трынаццаціасабовая ПОП у вёсцы Студзянкі павялічылася на двух кандыдатаў. Гэта адна з самых актыўных арганізацый, у саставе якой найбольш сялян, перш за ўсё добрых гаспадароў. Працай партарганізацыі ўжо трэцюю кадэнцыю кіруе сакратар Анна Кардынская. На працягу двух гадоў ПОП прыняла ў свае рады пяць чалавек.

З пяці членаў і дзесяці кандыдатаў складаецца зараз партыйная арганізацыя ў васількоўскім кааператыве сельскагаспадарчых гурткоў. Членамі і кандыдатамі партыі з'яўляюцца тут найлепшыя рабочыя. Першым сакратаром гэтай арганізацыі выбраны Вінцук Шыманюк, яе заснавальнік, вопытны партыйны дзеяч.

ПОП пры ГС у Васількове складаецца з пятнаццаці членаў і трох кандыдатаў партыі. У апошнім часе прыбыло ў арганізацыю сем асоб. Працу ў арганізацыі ўжо другую кадэнцыю вядзе Антаніна Багусловіч, былая актывістка маладзёжнай арганізацыі. (ця)

НОВЫ ГАНДЛЁВЫ ДОМ

30 лістапада мінулага года здадзен у эксплуатацыю гандлёвы дом у Сакольцы. На першым і другім паверсе ў ім багаты выбар харчовых прадуктаў і прамысловых тавараў. Гандлёвая частка займае плошчу ў 500 квадратных метраў. У гандлёвым доме працуе 30 асоб персаналу. Пабудова гэтага аб'екта каштавала каля 17 мільёнаў злотых. Прадбачваецца, што сакольскі гандлёвы дом будзе прадаваць тавары на суму 3 мільёны злотых у месяц. (ця)

Адна бібліятэкарша ў Беластоку калекцыяніруе знойдзеныя ў кніжках прадметы, якія служылі чытачам у якасці закладак. У гэтай асаблівай калекцыі некалькі дзесяткаў лязоў для галення, шматлікія фатаграфіі і паштоўкі (пераважна моцна раздзетыя жанчыны!), карты, медыцынскія пластыры, напаміны з фінансавых аддзелаў, рахункі за газ і электрычнасць. Ёсць таксама коп'я судовага прыгавору, а таксама копія характарыстыкі на працаўніка наступнага зместу:

„Грамадзянін А.О. сістэматычны ў працы, нягледзячы на схільнасці да іншага полу пад уплывам алкаголю".

Жанчыны з Гайнаўскай гміны

Сярод 26 гурткоў вясковых гаспадынь (у іх радах знаходзіцца 725 жанчын) у Гайнаўскай гміне найлепшымі КГВ з'яўляюцца КГВ у Арэшкаве, Махнатым, Чыжыках, Навасадах і Дубінах.

34-асабовы жаночы гурток у Арэшкаве ўзначальвае Надзея Грушэўская, якая апрача таго з'яўляецца раднай гміны. Арэшкаўскія кабеты ахвотна ўдзельнічалі і ўсе паспяхова закончылі курс у рамках грамадска-палітычнага абучэння жанчын. Заканчэнне заняткаў адбылося 13 студзеня гэтага года. На гэтую ўрачыстасць жанчыны падрыхтавалі для дэгустацыі мясныя і рыбныя вырабы.

Цяпер, зімою, рыхтуюцца яны да агляду „Беларуская песня — 77", на якім выступяць, як тут ужо заведзена, у колішняй народнай вопратцы.

Жанчыны з КГВ у Чыжыках, які працуе пад кіраўніцтвам Марыі Койлы, паспяхова праходзілі курс на званне кваліфікаванага гаспадара. Закончыла яго каля 20 асоб. Навесну зоймуцца яны калектыўнай гадоўляй куранят.

(ця)

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ ГАРЭЦКІ — ЧАСТКА VII

„Роднае карэнне". Пісьменнік некалькі разоў вяртаецца да пытання сэнсу жыцця, магчымасцей навукі ў вырашэнні загадак, праблемы грамадзянскай паставы чалавека. Па сутнасці ўсе гэтыя пытанні паказаны эскізна, без катэгарычнасці і адназначнасці. Падаюцца яны праз прызму адчуванняў і роздумаў галоўнага героя твора Архіпа Лінкевіча. Але не толькі яго, бо і сялян неаднаразова мучаць „праклятыя пытанні" жыцця.

І героі апавядання, і сам яго аўтар кладуць націск на абмежаваны характар ведаў чалавека аб свеце і аб самім сабе. Хто даў першы імпульс руху зямлі, хто акрэсліў і абумовіў гармонію свету, чаму чалавек расце толькі да дваццаці год, ці існуе нейкая форма пасмяротнага існавання — усе гэтыя пытанні нуртуюць Архіпа Лінкевіча. Герой здае сабе справу, што навука, нягледзячы на свае бясспрэчныя дасягненні ў многіх галінах, не ў стане адказаць на ўсе пытанні, як у такой сітуацыі павінен паводзіць сябе чалавек. Верыць, ці сумнявацца? Па сутнасці ні героі твора, ні пісьменнік не даюць адказу на гэтыя пытанні. Можна думаць, што пісьменнік выказваецца за свабоду чалавека ў разуменні і інтэрпрэтацыі свету, бо калі ніхто нічога не ведае, то кожны чалавек, прадстаўляючы свае супрацьлеглыя погляды, мае аднолькавую рацыю. Толькі адкрыцці і вынаходніцтвы будучага пакажуць, хто меў рацыю, а хто не. Зыходзячы з такой пазіцыі, Архіп і, мабыць, таксама аўтар апавядання апрабуюць учынак дзеда, які „да смерці заўсёды крэпка маліўся богу і тым часам лашчыў, як можна, дамавых, лесавых, вадзяных". Значыць, быў хрысціянінам і язычнікам, бо абедзве гэтыя супрацьстаўныя ідэі вабілі яго сваёй прыгажосцю або палохалі сваёй таямнічай суровасцю.

Усе гэтыя разважанні маюць філасофскі характар. Апрача такога тыпу роздумаў, у апавяданні вядуцца разважанні больш практычнага тыпу. Датычаць яны адносін інтэлігента да грамадскіх спраў, да патрэб сялянскага асяроддзя. Пісьменнік не ідэалізуе селяніна. Бачыць яго крыўду, выкліканую аб'ектыўнымі несправядлівымі класавымі адносінамі. Пры гэтым аднак ведае, што сялянскія беды — гэта таксама вынік суб'ектыўнай недасканаласці і схільнасцей жыхара вёскі. Пры існуючых умовах селянін мог жыць намнога лепш, чым жыве. І тут ён сам вінаваты. У гэтым практычным аспекце пісьменнік разглядае справу паставы інтэлігентаў сялянскага паходжання. Тут у поглядах Гарэцкага выступаюць элементы ідэалогіі рускіх народнікаў і польскіх пазітывістаў. Адзін з сялянскіх герояў апавядання гаворыць: „...трэба, каб бацькі ўкладалі ў галаву гэтым глупцам-вучням тое, што няхай яны не саромяцца нашых мужыцкіх меркаванняў пра божы свет слухаць, няхай сабе мы на погляд шэры, а, браце, душа можа быць і пад шэрым жупанам не шэрая" і далей: „А нашы хлопцы, што ў свет, у людзі йдуць, яны ад вёскі адпаўзаюць...".

Можна спытаць — чаму апавяданне называецца „Роднае карэнне"? Адказ просты. Для Гарэцкага чалавек, які выракся роднага — мовы, традыцый, свядомасці, перастае быць поўнавартаснай маральна асобай. Няма сумненняў, што аўтар салідарызуецца з прыведзенымі вышэй сялянскімі выказваннямі. Істота іх заключаецца ў тым, што інтэлігент вясковага паходжання мусіць карыстацца з духовага сялянскага багацця і, з другога боку, павінен сваёй практычнай дзейнасцю спрыяць паляпшэнню сялянскага жыцця. Няма сумненняў, што герой апавядання „Роднае карэнне" Архіп Лінкевіч будзе такім тыпам інтэлігента. Ён — верны сын сялянскай Беларусі.

СЁЕ-ТОЕ АБ ПУШЧАНСКАЙ ГАСПАДАРЦЫ

У апошнія гады адбыліся ў гаспадарцы Белавежскай пушчы дзве важныя перамены. Ад 1 лістапада 1974 г. змянілася арганізацыйная структура лясных упраў, а ад 1 сакавіка 1975 года пачалі абавязваць новыя „Асноўныя прынцыпы вядзення лясной гаспадаркі ў Белавежскай пушчы", выдадзеныя 30.I 75 г. Міністэрствам ляснiцтва і дрэваапрацоўчай прамысловасці.

І так, з 8 дагэтуль існуючых падляснiцтваў створана 3 — у Белавежы, Броўску і Гайнаўцы. Уваходзіць у іх 41 лясніцтва, а тыя маюць 123 абходы. У склад кiраўнiчага саставу надляснiцтваў уваходзяць: надляснічы, яго намеснік, ад'юнкт і тэрытарыяльны надляснічы. Усе яны маюць вышэйшую адукацыю і звычайна доўгі стаж працы ў прафесіі. Лясніцтвамі кiруюць ляснічыя (пасля заканчэння лясных сярэдніх школ). Агульны лік працаўнікоў усіх трох надляснiцтваў — каля 700 чалавек (лік гэты састаўляюць канторскія працаўнікі — 90 асоб, ляснічыя — 49, падляснічыя — 53, гаёвыя — 51, дрывасекі — каля 230, паляўнiчая служба — 13, бракаўшчыкі — 11 і інш.). Варта таксама сказаць аб трох прадпрыемствах, якія абслугоўваюць пушчанскія надляснiцтвы. З'яўляюцца імі калектыў дзяржаўных складаў, тэрытарыяльнае аддзяленне руху і рамонтна-будаўнічы цэнтр.

Польская частка Белавежскай пушчы, як вядома, ахоплівае плошчу ў 58 тыс. га, ды гаспадарка вядзецца толькі на звыш 52 тыс. га. Калі гаварыць аб самай лясістай плошчы, то трэба зменшыць яе да 50 тыс. га. З-пад эксплуатацыі вылучаецца з гэтага — 7 452 га засцерагальных лясоў I групы, 1.436 га запаведнікаў, 151 га насенных лясоў і 666 га ачагоў глушца.

Галоўным прадуктам пушчы з'яўляецца драўніна. У год вырэзваецца яе 218 тыс. кубаметраў, г.зн. на 50-60 тыс. менш, чым некалькі гадоў раней, калі яшчэ не абавязвалі новыя „Асноўныя прынцыпы..." („Н.ва" ў сваім часе прадстаўляла іх, таму шырэй аб іх цяпер не буду пісаць), якія павысілі ўзрост найважнейшых лесатворча відаў, прызначаных для вырубкі. Хваёвая драўніна састаўляе 38%, ліставая — 62%. У першай групе выpабляецца найбольш тартачнага асартыменту (65%) і папяроўкі (16%), у другой — дроваў (31%), асартыменту да хімічнай пераробкі (18%), папяроўкі (12%), склейкі (12%).

У пушчы за год прырастае на 1 га — 5,1 кубаметраў, драўніннай жа масы на 1 га — 189 кубаметраў. Калі гаварыць аб запасе драўніны, апошняе ўладжванне лясоў пушчы, праведзенае ў 1968 г., паказала, што ёсць яе 11.344 000 кубаметраў. Такім чынам, вядома, што ад першага ўладжвання (у 1948 г.) да апошняга пушчы прыбыло 1.800.000 кубічных метраў. Чацвертае ўладжванне, прадбачанае на 1978 г., павінна павысіць гэты лік.

У Белавежскай пушчы, апрача драўніны, здабываецца шэраг пабочных ужыткаў, з якіх найбольш вядомыя, бадай, плады ляснога руна. Штогод ідуць адсюль транспарты ёлак. Не менш важнымі з'яўляюцца адстрэлы звярыны.

Цэлая пушча лічыцца як генетычны банк. Дастаўляе яна лясам дзяржавы насенне высокай якасці. Увогуле абавязвае тут прынцып, што ў Белавежскай пушчы лесаводства павінна абапірацца на белавежскім матэрыяле. Прасцей кажучы, насенне ці саджанцы могуць з пушчы толькі выходзіць, ніколі наадварот. Лясных гадавальнікаў у пушчы — 3 (16 га). Гаспадарчых насенных лясоў — 1.323 га.

Варта таксама адзначыць, што ў апошняй пяцігодцы зроблена 171 га палеткаў для звярыны. Штогод выкладаецца 342 тоны корму.

П. Байко

Запас дроў бяды не чыніць. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

БЫТАВАЯ

Похіліўсе дуб на дуба,
явор на каліну.
Выхваляўсе одзін хлопец,
што я за ім гіну.
Пэрэз дуба пэрэскочу,
што й ні дотыкнусе,
а ёго заніхаю,
што й ні подзіўлюсе.
Выхвалялась ёго маці:
„Ой я сына маю,
Ой я цебе невестою
браці не думаю".
Ой ні бойсе ёго маці,
і не бойсе наша:
ой, не буду сыновою,
ой не буду ваша.
Тогды буду сыновая,
тогды буду ваша,
як закіпіць на лёдові
ячменная каша.

Ад Вікторыі Шумарскай, год 80, вёска Буды ў Белавежскай пушчы, запісаў 12 кастрычніка 1976 г. Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Людмілы Панько.

Снег на тратуарах

У студзені былі частыя апады снегу. Паабапал дарог і на дарогах утварыліся высокія сумёты. Гэтак сама, не інакш, на тратуарах у Гайнаўцы і Бельску. Ад 8 па 14 студзеня ляжаў снег у гэтых гарадах, а дарожная служба не адкідала яго на бок і не вывозіла адсюль. Вельмі цяжка было хадзіць па заснежаных тратуарах усім пешым. Яны былі вымушаны хадзіць нават сярэдзінай вуліцы, што пагражае небяспекай.

Гэты факт сведчыць аб вялікай бяздраднасці гайнаўскай і бельскай дарожнай службы, да абавязкаў якой належыць, між іншым, і замятанне снегу з гарадскіх тратуараў. Крытыку кіруем у адрас камунальных гаспадарак у Гайнаўцы і Бельску. (ця)

1000 свіней

Ад пачатку 1974 года ў Навасадах дзейнічае прадпрыемства калектыўнай сельскагаспадарчай прадукцыі (ЗГР), якое належыць спулдзельні сельскагаспадарчых гурткоў у Гайнаўцы. Пачынала яно сваю сельскагаспадарчую дзейнасць на 370 гектарах ПФЗ-аўскіх зямельных угоддзяў. Адразу ж скамплектаваўся 32-асабовы рабочы калектыў. У 1975 годзе ЗГР прадаў дзяржаве 210 тон жыта, аўса і ячменю. Вёў тады адкормку трохсот свіней. Апрача таго, летняю парою 200 штук ставілі на адкормку пад дашком.

Цяпер ЗГР у Навасадах распараджаецца звыш 30 уласнымі трактарамі, а таксама камбайнамі, капалкамі і іншымі сельскагаспадарчымі машынамі.

Ён гадуе каля тысячы штук свіней у дзвюх аборах: адной тыпу „Імэр" на 580 штук і другой, пабудаванай гаспадарчым спосабам, на 300 штук.

Гадоўлю свіней вядзе ў каапераціі з 56 сялянамі. Найлепшымі сярод іх з'яўляюцца: Здзіслаў Пацэвіч з Ліпін, які кожны год дастаўляе ЗГР-у 80 падсвінкаў і 25 тучнікоў, а таксама Міхал Габрылеўскі з Трывежы, які прадае 95 падсвінкаў у год. (ця)

Сяржанаўская ніць залатая

(Працяг са стар. 1)

Язэп Сяржан.

пілі ўшанаваць усё тое, што цяпер дзяржава дае ім у рукі, — уздыхае Станіслаў Мушынскі, кавалер Ордэна Адраджэння Польшчы, даўнейшы рабочы і пасляваенны дырэктар сяржанаўскай фабрыкі.

А я зноў вяртаюся да маладых, якім іх сяброўка па працы, пасланка **Анна Келч** уручае каляровыя залатыя ніткі са словамі:

— Прыміце гэты сімвал працы тэкстыльшчыкаў, а разам з ім — самыя лепшыя пажаданні ад вялікай сям'і беластоцкіх тэкстыльшчыкаў, ад рабочых нашага прадпрыемства. Хай тая залатая нітка звязвае вас назаўсёды з намі, старэйшымі сяржанаўцамі, хай яна абавязвае вас да лепшай працы, каб апраўдаць высокі давер партыі і ўрада, што праяўляецца ў прысваенні нашаму прадпрыемству ордэна „Сцяг працы" першага класа і залатога знака „Заслужаны для Беласточчыны".

Маладыя рабочыя звязваюць свае ніткі ў адну супольную ніць, на памяць аб'яднання з вялікай сям'ёй тэкстыльшчыкаў, на памяць, што сталі яны поўнапраўнымі сяржанаўцамі...

Дык слова пра Язэпа Сяржана. Гэта быў рабочы з Міхалова, якога таварышы па працы выбралі дырэктарам сваёй фабрыкі. 5 лютага 1946 года загінуў ён ад бандыцкай кулі.

Тады гэтых маладых яшчэ і ў жывых не было. Цяпер прыйшлі яны на падрыхтаваныя ім гатовыя рабочыя месцы, прыйшлі з Беластока, з Боцек, з Альхоўкі і з многіх іншых гарадоў і вёсак, каб далей у будучыню снаваць і ткаць сяржанаўскую залатую ніць традыцыі і высакаякаснай працы.

Цяперашні дырэктар прадпрыемства, Станіслаў Бялюк, гаворыць, што сяржанаўская сям'я рабочых налічвае звыш 2200 чалавек і ў год выпускае 3,5 мільёна метраў высакаякаснага сукна.

І гэта самы лепшы помнік дырэктару Язэпу Сяржану.

Віктар Рудчык
Фота з архіву

СПАТКАННЕ З ЖЫВОЙ ГІСТОРЫЯЙ

З нагоды 35-ай гадавіны стварэння Польскай рабочай партыі (ППР) гарадскі камітэт ПАРП у Бельску 5 студзеня ў сваім памяшканні арганізаваў сустрэчу з былымі членамі ППР. На яе былі запрошаны таксама былыя члены Польскай сацыялістычнай партыі (ППС) і члены Саюза барацьбы маладых (ЗВМ). Аб ролі і значэнні ППР прачытаў даклад першы сакратар гарадскога камітэта ПАРП у Бельску — Мікалай Хурса. Пасля даклада пачаліся ўспаміны. Прысутныя ППР-аўцы расказвалі аб сваёй дзейнасці ў былым Бельскім павеце і іншых раёнах краіны. Амаль усе выступаючыя падкрэслівалі цяжкі перыяд у сваім жыцці і жыцці краіны ў першыя гады народнай улады, асабліва падчас рэферэндума і першых выбараў у сейм. Тады вока ў вока прыходзілася спатыкацца з ворагам, часта ўзброеным па зубы. Гаварылі таксама аб сябрах, загінуўшых у барацьбе з рэакцыйнымі бандамі, якія палілі вёскі і здзекваліся над тымі, што прыхільна адносіліся да маладой народнай улады. Хвілінай цішыні ўшанавалі ўдзельнікі сустрэчы памяць аб загінуўшых ППР-аўцах. Сярод прысутных былі і былыя члены КПЗБ, якія першымі сталі членамі ППР. Яны ўспаміналі і тыя часы, калі пры санацыйнай Польшчы вялі барацьбу за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне.

Моладзь ЗСМВ і гарцэрства падзякавала і ўручыла кветкі ўсім былым ППР-аўцам

У фае, перад канферэнцыйнай залай камітэта, была падрыхтавана выстаўка, прысвечаная дзейнасці ППР. На стэндах можна было ўбачыць здымкі, першыя газеты народнай улады, плакаты таго перыяду, дэкрэты.

У гадавіну стварэння ППР, 5 студзеня, у Бельску былі запалены знічы каля двух помнікаў, пастаўленых у гонар змагароў, загінуўшых за народную ўладу ў Польшчы, а на магілах ППР-аўцаў паложаны кветкі. На заўтрашні дзень моладзь ЗСМВ і гарцэраў тым ППР-аўцам, якія не змаглі прыбыць на спатканне з экзекутывай гарадскога камітэта ПАРП (было запрошана 83 асобы), уручыла кветкі ў хаце.

Падобныя, да слёз хвалюючыя спатканні адбыліся ў гмінным камітэце ПАРП у Бельску, у Орлі, Бранску і многіх іншых мясцовасцях.

(мх)

TERESA TUTINAS

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказвалі:
Аліна Галушэўская і Галена Артэмюк з Парцава.

Дарагое Сэрцайка, выйшла я замуж у 18 год. І то не па сваёй волі. Аддалі мяне бацькі, бо пасватаўся да мяне багаты хлопец. Ён старэйшы за мяне на 16 гадоў, але меў сваю хату ў горадзе і добра платную пасаду. А мы жылі бедна, ды дзяўчат нас чатыры было, а я найстарэйшая. Так і абдурманілі мяне, паслухала і выйшла. І сапраўды жыву багата, але не чуюся шчаслівай і багацце гэтае мяне не цешыць. Не падабаўся мне мой муж адразу і не прывыкла я да яго. Ужо тры гады жывем, а надалей чужы і абыякавы ён мне. Ды і дзяцей не маем. Да гэтага і скупы ён, за кожную залатоўку дрыжыць. Надакучыла мне гэта і захацела я свае грошы мець. Вось і пайшла на работу. Сярод людзей весялей. Ды вось тут пачала я сябраваць з хлопцам. Яму 27 гадоў, яшчэ не жанаты, вельмі мне падабаецца. Ён гаворыць, што каб я развялася з мужам, дык бы ажаніўся са мной. Я б ахвотна, але калі сказала бацькам — яны абурыліся, толькі бяды нарабіла. Слухаць нават не хочуць. Самой вырашыць цяжка, таму і звяртаюся за дапамогай да цябе, Сэрцайка.

Ірка з Беластока

Ірка, я згодна з табой. Жыць з чалавекам, якога не кахаеш, цяжка. Няма пачуццяў, няма і шчасця. А багаццем іх не заменіш. Развод тут неабходны. А пакольні і дзяцей у вас няма, дык лёгка яго будзе атрымаць. Маладая ж ты яшчэ. Варта направіць памылку і пачаць жыць нанава.

Сэрцайка

ВЕР-НЕ ВЕР

Дарагі Астрон! Сніцца мне, што я апранула белую, новую блузачку, якой ніколі яшчэ не апранала. Гляджу ў люстэрка, а мне ў ёй вельмі прыгожа, яна так прыгожа ляжыць каля шыі. Пасля я апынулася са сваім мужам на вёсцы. У той жа самай хаце быў мой колішні нарачоны. Ён вельмі прыгожа выглядаў. Раптам я з нарачоным апынулася ў нейкіх сенцах, дзе быў балаган, і там ён хацеў мяне прытуліць і пацалаваць. Аднак я вырвалася ад яго і выбегла на панадворак, дзе было вельмі сонечна і прыгожа.

І ў тую самую ноч снілася мне яшчэ, што я разам са сваёй мамай хадзіла па горадзе і шукала кветак — гваздзікі. На жаль, не магла знайсці. Падыходжу да знаёмай, якая прадавала кветкі, і бачу, што ў яе такія завяўшыя кветкі — ружы. Але я выцягнула з папяровага мяшка вельмі прыгожую ружу чырвонага колеру. Узяла гэту кветку, але плаціць ёй не плаціла, яна не хацела грошай. З гэтым я і прачнулася.

Чытачка

Чытачка! Вашы сны, як, пэўна, вы ўжо дадумаліся, добрыя. Прыгожая, новая вопратка абазначае поспех у вашых справах. На дадатак жа ваша блузачка была новая, белая і было вам у ёй вельмі прыгожа. Той балаган, які вы бачылі ў сенцах, абазначае для вас нейкую перамену, якая будзе для вас, бадай, карыснай, бо на двары, куды вы выйшлі (уцяклі ад фальшу — былы нарачоны ж хацеў вас пацалаваць), было сонечна і прыгожа.

У другім сне адчуваецца, што ёсць у вас нейкія клопаты (не маглі знайсці кветак, якіх вы шукалі — гваздзікі, а пасля ўбачылі сумныя, завяўшыя ружы). Усё, аднак, павінна скончыцца для вас добра, бо ўсё ж вы знайшлі ў мяшку чырвоную свежую ружу. Відаць, радасць і каханне ўзнагародзяць вам гэтыя клопаты, а можа атрымаеце нейкі прыбытак (мяшок жа не быў пусты...).

Астрон

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: К. аддаў зямлю дзяржаве за пенсію. Гмінная ўправа аддала зямлю ў карыстанне Я., які не толькі загарнуў усю зямлю, але і прысядзібны ўчастак, які прыслугоўвае К., а пры гэтым дакучае яму. К. звярнуў дзяржаве (ЗУС) грошы, якія атрымаў як пенсію, і патрабуе ад гміны звароту зямлі, але праўленне гміны не хоча гэтай справы вырашыць. Што мае рабіць К.?

АДКАЗ: Гмінная ўправа мае абавязак загаспадарыць землі, перададзеныя дзяржаве за пенсію, і таму можа аддаць гэту зямлю ў карыстанне селяніну, які з гэтым справіцца. Той жа злоўжывае правам, калі апрача паверанай яму зямлі, парушае правы былога ўласніка, уваходзячы на ўчастак, які згодна з законам прыпадае былому ўласніку. Былы ўласнік можа звярнуцца ў гміну з просьбай, каб яны павучылі карыстальніка зямлі, што той не павінен нарушаць уладання, якое яму не прыслугоўвае. Можа таксама дамагацца праз суд аховы ўладання. Закон не прадбачыць магчымасці дэнансавання дагавору аб перадачы зямлі дзяржаве за пенсію. Зямля астаецца ўласнасцю дзяржавы, хоць бы ўласнік звярнуў пенсію, якую ён атрымаў, і дамагаўся звароту зямлі. Зварот пенсіі або адмова прыняць пенсію ніякага праўнага значэння не мае.

Этнаграфічнае акенца

Разьба ў дрэве на доме Яна Федарука з вёскі Пухлы. *Фота М. Гайдука.*

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

Загадка знікаючага народа

Прадстаўніцтва адміністрацыі прэфектуры Хакайда ў Токіо апублікавала даныя, згодна з якімі ў вёсках прэфектуры засталося ўсяго 1.600 прадстаўнікоў народнасці айну, якія яшчэ носяць традыцыйнае адзенне, гавораць на айнскай мове і захоўваюць у быце некаторыя спецыфічныя звычаі. Большасць з іх ужо старыя, і смерць гэтых апошніх хавальнікаў самабытнасці айну забярэ апошнія ключы да поўнай разгадкі тайны паходжання народа, які насяляў Японскія астравы задоўга да прыходу туды японцаў.

Куток практычных ведаў

У ЗДАРОВЫМ ЦЕЛЕ ЗДАРОВЫ І ДУХ

КУПАННЕ Ў ПАЛОНЦЫ

Зіма выдалася, як рэдка здаралася ў апошні час. Марозная! І як тут не паспрабаваць улезці ў палонку і не пакупацца, кажуць многія масквічы.

Для тых, хто не прастуджваецца, хто ў маладосці загартаваўся, можна і цяпер, зімою, купацца на свежым паветры. У маскоўскай секцыі аматараў купання ў палонцы каля 2000 членаў. Гэта так званы клуб маржоў.

У снежні, студзені можна сустрэць на рацэ Масква купаючыхся супольна ўнукаў і дзядоў, жонак з мужамі або нават і цэлыя сем'і.

Ці праўда, што купанне ў палонцы амалоджвае? Так, напэўна. Быў у мяне калісь у Маскве знаёмы, які ў 75 год ва ўсю купаўся зімою. Дажыў амаль да дзевяноста...

Менавіта не рух, а бязрух асабліва небяспечны ў пажылым узросце. Асабліва неабходна гэта людзям з павышаным ціскам крыві. Пешаходныя маршы, лёгкая гімнастыка, масажы, — усё гэта карысна ўплывае на абмен рэчываў, узмацняе мышцы і сэрца. Пульс ў пажылых людзей — 60-70 удараў у мінуту. Калі праз 3-4 мінуты пасля гімнастыкі пульс вяртаецца да нормы, значыць, усё ў парадку, можна рабіць гімнастыку.

Вельмі карысна таксама зімою ездзіць на каньках і лыжах.

Эскулап

Маскоўскія маржы.

...Батальён уварваўся ў Мендзыжэч і рухаўся цяпер да ўсходніх абаронных рубяжоў фашыстаў. Трэба было выйграць час, не даць немцам апамятацца і разгарнуцца для кругавой абароны. Такая была задума генерала Музыкіна. І дывізія ўсёй сваёй масай ужо навальвалася з усходу на нямецкія ўмацаванні. Артылерыя і мінамёты фашыстаў, відаць, так і не паспелі загаварыць. Арам чуў толькі аўтаматныя і кулямётныя чэргі. Абодва немцы з трывожным чаканнем глядзелі на яго. А плошча перад касцёлам апусцела. Толькі адзін афіцэр бег па ёй, раскручваючы катушку бікфордава шнура. Арам прыціснуўся да кулямёта і даў кароткую чаргу. Афіцэр нібы спатыкнуўся, прабег яшчэ некалькі крокаў і ўпаў. Арам, амаль не паварочваючыся, цераз плячо выстраліў спачатку ў аднаго, потым у другога немца. І своечасова. Аўтаматная чарга раскрышыла сцяну ў некалькіх сантыметрах ад яго. Салдат страляў, падаючы ўжо. Другі немец, курчачыся ад болю, поўз да карабіна пасярэдзіне пакоя.

— Ляжаць смірна! — скамандаваў Арам.

Пераканаўшыся, што другі салдат мёртвы, Арам зняў з яго рамень і туга звязаў рукі параненаму.

— Толькі адзін рух — і я зраблю з цябе рэшата, — спакойна паведаміў ён, адцягваючы раненага немца ў кут пакоя, так, каб можна было ўвесь час трымаць яго ў полі зроку.

Між тым, да кінутай катушкі бікфордава шнура перабежкамі набліжаліся тры гітлераўцы. Мірзаян адкрыў агонь і забіў усіх трох. Бліжэй падсунуў да сябе каробкі са стужкамі. Чакаць давялося нядоўга. Праз плошчу пацягнулася калона адступаючых фашысцкіх гаўбіц.

— Тры, чатыры, пяць, — механічна лічыў Арам.

Насустрач галоўнай машыне выскачыў аднекуль той самы унтэр, з якім Арам ужо меў справу сёння. Унтэр штосьці гаварыў, паказваючы рукамі то на касцёл, то на дом, дзе засеў Арам. З адной з машын саскочылі фашысты, пачалі адчапляць гаўбіцу. Арам зноў націснуў на гашэтку. Ён біў дакладна і эканомна. Машыны былі выведзены са строю ў першыя ж секунды. Цяпер пачыналася самае галоўнае. Трэба было пастаянна трымаць пад агнём „пятачок“ плошчы, дзе валялася катушка бікфордава шнура. Атакаваць на адкрытай плошчы фашысты, зразумела, і не думалі. Адысці яны цяпер таксама не маглі. Радыятары машын, іх шыны былі прабіты кулямі. І ад гармат фашысты ўжо не маглі адбегчы. Арам скошваў кожнага, хто высоўваўся з-за гаўбіц або грузавікоў, якія застылі на плошчы.

Пачынаўся бой, з якога для Арама не было выхаду. Бой, пра які ў франтавой газеце, напэўна, напісалі б: „з пераўзыходзячымі сіламі праціўніка“. Адступіць, схавацца яшчэ ёсць час. Але ж Арам вярнуўся сюды не дзеля гэтага. Ён вярнуўся, прабраўся ў гэты дом і ляжыць цяпер ля кулямёта таму, што там, у касцёле, людзі, якіх фашысты хацелі ўзарваць, спаліць жывымі.

Яшчэ адна чарга. Яшчэ... І яшчэ... Арам біў, не перастаючы. Немцы таксама адкрылі страляніну і прымусілі Арама на нейкае імгненне адысці ад акна. Гэтага было дастаткова, каб развярнулася і выстраліла першая нямецкая гаўбіца. Снарад са свістам праляцеў над домам. Дзесьці збоку пачуўся выбух. Арам паглядзеў у кут, дзе ляжаў паранены немец. Той не варушыўся. І зноў пачалася гэта незвычайная дуэль: кулямёт супраць гаўбіц. Арам стараўся біць па прыслузе, што падносіла снарады. Паступова ўсё больш фігур у шэрых шынялях нерухома застывалі на плошчы...

Немцы больш не рабілі спроб падпаліць шнур. І Арам зразумеў. Яны не зробяць гэтага, пакуль знаходзяцца на плошчы. Выбух змяце іх саміх. Цяпер на душы стала лёгка. Зараз у яго аднаадзіная мэта — трымаць іх тут як мага даўжэй. Да апошняга дыхання, да канца!

План наступлення Арам ведаў вельмі добра, каб спадзявацца на дапамогу тут, на плошчы ля касцёла. Ачысціць горад у задачу разведчыкаў не ўваходзіла. Іх мэта — ударыць з тылу.

...З гіканнем і свістам на плошчу ўварваліся коннікі на ўпараных конях Добры дзесятак гранат выбухнулі адначасова. Немцы кінуліся ўрассыпную. А коннікі, размахваючы шашкамі, насіліся за імі. Здалёк усё гэта было падобна на кадры нейкага незнаёмага кінафільма, дзе будзёнаўская кавалерыя вядзе наступленне.

Да гаўбіцы пад'ехаў і не спяшаючыся злез з каня кавалерыст.

— Чорт! — уголас сказаў Мірзаян, адрываючы рукі ад гарачага кулямёта.

— Габрыэл. І дзе толькі коней раздабыў, нягоднік! Ну, чорт! Вася-джан! Дзякуй!..

(Працяг будзе.)

ТРЫБУНА чытачоў

Карэспандэнты аб сабе

Маё супрацоўніцтва з „Нівай"

Супрацоўнічаць з „Нівай" я пачаў у 1957 годзе. Мэтай маёй было пяром змагацца з усякім злом — нэробствам, нядбайнасцю і хуліганствам. Крытычныя артыкулы пішуцца ў „Ніве" не для таго, каб толькі кагосьці скрытыкаваць, зайграць яму на нервах, але для таго, каб прыпомніць і падказаць, памагчы. Часта бывае так, што сам чалавек не дагледзіць нечага, самому сябе цяжка ўбачыць, а збоку лепш відаць. Так яно ўжо ёсць, што карэспандэнты звяртаюць увагу на дрэнныя праявы жыцця. А ў нашым жыцці, у розных галінах нашай гаспадаркі, у нашай працы бывае яшчэ многа розных хібаў. Наша заданне — змагацца з ім дзеля лепшага жыцця і лепшай працы.

Іншая тэма маёго супрацоўніцтва з „Нівай" — гэта добрая работа. Я стараўся і стараюся паказаць добрых гаспадароў і выясніць, чаму адзін гаспадар на такой жа зямлі гаспадарыць добра, гадуе многа свіней, кароў, мае добрыя гаспадарчыя будынкі, а другі на такой жа зямлі, а часам і лепшай і большай па паверхні, гадуе мала ды і будынкі ў яго старыя. Па меры магчымасці стараюся паказваць, як працуюць людзі на прадпрыемствах і ва ўстановах. Заданне ў карэспандэнта адно: добрае хваліць, дрэннае — ганіць.

Віт

КАЛІСЬ І ЦЯПЕР

Калісь у Валілах быў гурток
Беларускае „Грамады",
Пазней стварылі драмгурток,
Так пазбыліся нуды.

Часта рабілі забавы,
Гарадок гасціў у нас,
Людзей былі поўны лавы —
Гэта быў вясёлы час.

Слалі з Вільна нам газеты
І „Маланка" смаліла.
Старым помніцца час гэты,
Пра „Грамаду" ў Валілах.

Волю гэтак мы кавалі,
Людзі гінулі, а йшлі.
У Берліне пабывалі,
З перамогаю прыйшлі.

А цяпер, здабыўшы волю,
Душа просіцца пяяць,
Людзі хваляць сваю долю,
А валілцаў не чуваць.

Я у „Ніве" сачу зорка,
Дзе ці як браты жывуць,
І прызнаюся — мне горка,
Што з Валіл вестак не чуць.

Як валілцу выбачайце,
Калі трапіце у друк,
Родну мову захавайце —
Гэта раіць вам

Грыцук

ВОСЬ ДЫК ГАСПАДЫНЯ!

Была такая гаспадыня,
Рабіць нічога не ўмела,
Яе ўсе звалі Гаравінай,
Яна то спала, то сядзела.

Варыла суп яна калісьці,
Ўзяла картофеляў чатыры,
Мачыла доўга іх у місцы,
Ў каструлю ўкінула з лупінай.

А потым солі ўзяла троху,
Лыжку перцу дадала,
Да таго жменю гароху,
Сама спаць хутчэй пайшла.

Суп варыўся тры гадзіны,
Яна спала цэлы час.
Снілась ёй, што ў сястры Ніны
Яна была гады якраз...

Васіль Асеннік

ВЯЛІКІЯ КАРЫСЦІ АД СУСТРЭЧЫ

Кіраўніцтва ГС у Гайнаўцы арганізавала сустрэчу з апекунамі школьных кааператываў свайго раёна дзейнасці. За супольны стол селі кіраўніцтва ГС і настаўнікі, якія працуюць з моладдзю ў школах. Разгарнулася надта цікавая дыскусія. Настаўнікі гаварылі аб клопатах і дасягненнях вучнёўскіх кааператываў, кіраўніцтва ГС расказвала аб сваёй працы.

Прэзас ГС Янка Хіліманюк высока ацаніў працу вучнёўскіх кааператываў. Заахвочваў ён да гадоўлі трусоў. Абавязаў сваіх супрацоўнікаў да пастаяннай апекі над моладдзю, цікавіўся працай моладзі ў школах, сувязямі з клубамі селяніна.

Былі прыняты наступныя пастановы: 1) ГС будзе памагаць вучнёўскім кааператывам у агульнай працы, 2) ГС дасць 5 працэнтаў скідкі на гандлёвыя прадукты, 3) ГС забяспечыць школы трусамі і дасць клеткі для іх гадоўлі, 4) ГС давязе булкі да „шклянкі гарачага малака", 5) Моладзь будзе прадаваць папулярныя кніжкі ў сваіх кіёсках, 6) Вучнёўскія кааператывы арган зуюць выстаўкі пра сваю дзейнасць у клубах селяніна.

Аляксандр Закройшчык

Пачапок — прыгожы куток

Найпрыгажэй ляжыць вёска Пачапок у Шудзялаўскай гміне. Амаль з усіх бакоў шуміць тут здаровы сасновы лес. З поўначы бярэ свой пачатак прыгожая рэчка Супрасль, а ў гэтай вёсцы завецца яна Пачапоўкай.

Прыгожа тут, бо лес, рэчачка, сенажаць і, што найважнейшае, жывуць дбайныя і гаспадарныя людзі.

Зямля слабая — пяты і шосты класы. Аднак пры сучаснай агратэхніцы і высокіх дозах мінеральных угнаенняў у мінулым годзе сабралі ўраджай зерневых у сярэднім 25 цэнтнераў з гектара. Бульбы было 180 цэнтнераў, а сенажаці 80-90 цэнтнераў.

Вядучая галіна прадукцыі ў пачапоўскіх гаспадароў — гэта гадоўля кароў. Дасягненні высокія. Ёсць аднак яшчэ рэзервы: загаспадарыць трэба супольныя пашы, даваць больш мінеральных угнаенняў, каб атрымаць тры пакосы сена.

Вывышае пачапоўскіх гаспадароў ў наваколлі іх працавітасць і гаспадарнасць.

Я. Бандарук

Прыкладны шафёр

28 снежня мінулага года давялося мне быць у Беластоку і ехаць аўтобусам МПК № 1 а 9 гадзіне раніцы. Кіраваў аўтобусам шафёр, рабочы нумар якога быў 201. Дзень быў марозны і было слізка на прыпынках.

Шафёр, пажылы чалавек, надта ветліва і прыхільна адносіўся да пасажыраў. Ён не спяшаўся з ад'ездам, а калі хто-небудзь дабягаў з усяе сілы, ён чакаў хвіліну. Калі быў старэйшы пасажыр, шафёр прасіў іншых пасажыраў, каб памаглі яму ўвайсці ў аўтобус, або выйсці з яго.

Трэба, каб усе шафёры МПК бралі прыклад з нумара 201 і каб беластоцкая дырэкцыя МПК ставіла яго як прыклад на сваіх рабочых сходах.

М. Лук'янюк

НА ДАРОЗЕ ЗІМОВАЙ, ХАЛОДНАЙ

Аднойчы пасля ўрокаў не было аўтобуса, і мы вярталіся дамоў пехатой. Размаўлялі аб розных школьных справах, жартавалі. Раптам пад ногі нам з рову выбеглі два коцікі. Былі маленькія, худыя. Мы адразу падумалі: хтосьці выкінуў іх на такую страшную смерць.

У мяне быў хлеб і раздзяліў я яго роўна...

Разважалі мы паміж сабой, што чалавек, які так паступіў з кацянятамі, зрабіў дрэнна. Лепш бы яны ўжо зусім не жылі...

Юрка Рыбак,
Галады

Новая крама ў Парцаве

Нядаўна ў Парцаве адкрылі новую краму. Змяшчаецца яна недалёка ад злеўні малака. Крама гэтая добра забяспечана таварамі. Абслугоўваюць яе два прадаўшчыкі. Будынак вельмі вялікі.

У Парцаве купляюць не толькі жыхары Парцава, але і Спічкоў, дзе ўжо два гады няма крамы.

Васіль Асеннік

Салодкі вечар

У адзін з апошніх вечароў старога года члены Таварыства прыяцеляў Белавежы мгр Эва-Варвара Высмулэк, Валянціна Мацяеўская і Аляксандр Карнейчук запрасілі жыхароў Белавежы і ўсіх тых, хто хацеў прыйсці ў памяшканне геабатанічнай станцыі Варшаўскага універсітэта на салодкую сустрэчу. Не, не — я не памыліўся. Іменна на салодкую! Справа ў тым, што прычынай запрашэння быў незвычайны конкурс „Смак, пах і колер пушчанскага мёду".

Летам пані Эва супольна з мужам Яцкам аб'ездзіла амаль усе пушчанскія вёскі і заахвочвала спатканых пчаляроў, каб прынялі ўдзел у конкурсе на найлепшы мёд. Згадзілася 14 чалавек.

І так вось у снежаньскі вечар памяшканне станцыі напоўнілася салодкім пахам з 14 слоікаў. Прыбыўшыя жыхары Белавежы, госці з Лодзі, Варшавы, Гданьска і некалькі асоб з універсітэта ў Канзас-Сіты (ЗША) — разам каля 60 чалавек, атрымалі падносы з лыжачкамі — і пачалося. Каб увесці ўсіх дэгустатараў у адпаведны настрой, пані Эва з мужам пусцілі найграныя на магнетафоне летнія водгукі з пушчанскіх пасекаў, потым расказалі (пры дапамозе магнетафона) дзве легенды, запісаныя ад пчаляроў. Калі пахі са слоікаў пачалі больш інтэнсіўна атакаваць насы, пачалася дэгустацыя. Ды сказаць, з якога слоіка мёд найлепшы, было цяжка. Кожны быў смачны. Нічога дзіўнага, што многа дэгустатараў у канцы страціла смак. Больш устойлівыя ацанілі, што першае месца трэба прызнаць Леху Вільчку. На далейшых месцах апынуліся Мікалай Карунос, Аляксандр Карнейчук і Барыс Валкавыцкі. Усе яны атрымалі рэчавыя ўзнагароды. Ганаровыя граматы прызнаны Канстанціну Віснеўскаму, Альбіне Янік, Уладзіміру Валкавыцкаму, Аляксею Філіпчуку, Яну Свершчу і інш.

На заканчэнне конкурсу пілі каву, чай. Каб вобраз быў поўны, трэба сказаць, што ў час конкурсу мгр Тадэўшам Бухальчыкам была арганізавана выстаўка „Мядзведзь — канкурэнт бортніка", на якой вядомы белавежскі калекцыянер прадставіў некалькі сот паштовак, значкоў, марак, сцяжкоў са здымкамі ці малюнкамі мядзведзяў.

П. Байко

У колішняй школе холад

Ужо больш як тры гады ў будынку, дзе калісьці была пачатковая школа ў Спічках, паставілі тэлевізар. Кожны дзень прыходзіць сюды многа людзей, асабліва ў суботу, калі паз'язджаецца моладзь. Летам было добра глядзець тэлевізар, але цяпер там вельмі холадна. Няма чым паліць у печцы і няма каму парадку тут трымаць.

Спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў у Орлі замкнула хлеўчык, дзе ёсць яшчэ многа вугалю. Печка ў даўнейшай школе ўжо развальваецца і не мае дзверцаў. І гэтай справай ніхто не цікавіцца. Летам не было шыб у вокнах, але на зіму моладзь уставіла іх за свае грошы. Падлога таксама можа заваліцца. А тут жа адбываюцца ўсе вясковыя сходы, тут людзі праводзяць свой вольны час. І парадак нехта зрабіць павінен!

Тарас Крушына

Сымон Лобач, Гайнаўка. Вы пішаце, што з'яўляецеся пастаянным падпісчыкам „Нівы". Гэта нас вельмі цешыць. Далей пішаце аб тым, што ў снежні мінулага года вы захацелі зрабіць падпіску на „Ніву" на 1977 год, але на пошце ў Гайнаўцы вам сказалі, што ўжо позна. Вы выслалі грошы на нашае конта, але вось ідзе 1977 год, а „Нівы" не атрымоўваеце. Але ж мы не маем ніякага конта і нічыіх грошай на падпіску ніколі не прымалі. Паколькі здараюцца такога роду закіды ў наш адрас, што „Ніва" кудысьці не прыходзіць, то ўсім нашым чытачам выясняем: асноўнай задачай рэдакцыі „Ніва" з'яўляецца выдаванне тыднёвіка, чаго не трэба блытаць з распаўсюджваннем. Падпіску і распаўсюджванне беларускага тыднёвіка „Ніва" вядуць аддзелы „Рух", паштовыя ўстановы і пісьманосцы.

НАСТАЎНІКІ ПАВЫШАЮЦЬ ВЕДЫ

Тэарэтычна-педагагічная канферэнцыя настаўнікаў гміны Нараўка адбылася ў Старым Ляўкове. Быў даклад і дыскусія аб патрыятычным і інтэрнацыянальным выхаванні моладзі. Многія прыклады з педагагічнай практыкі наводзілі шмат думак, як у будучыні лепш працаваць. Выступленне начальніка гміны тав. Ю. Навіцкага, які ў далейшым адчувае сябе настаўнікам, было цікавае для ўсіх. На фоне нашай гміны ён паказаў дасягненні дзяржавы. Паказаў, як расце і выхоўваецца моладзь, выкарыстоўваючы тое, што стварыла ім сацыялістычная дзяржава.

Было многа заўваг адносна патрэбы педагагізацыі бацькоў. Гмінны дырэктар мгр Яўген Валкавыцкі сказаў, што выхаванне дзяцей на патрыётаў і інтэрнацыяналістаў — гэта важнае заданне школы. Падаў прыклады гэтакай дзейнасці. Настаўнікі многа навучыліся, іх агульныя веды аб справах гміны павялічыліся. Усё гэта знойдзе адлюстраванне на выхаваўчых уроках, на ўроках гісторыі, польскай, беларускай, рускай моў і іншых

Аляксандр Закройшчык

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі: „РАБОЧЫ РАНА ЎСТАЕ", „Ніва" № 47 (1082) ад 21 лістапада 1976 г.

Адказвае: DYREKCJA ODDZIAŁU WSS „SPOŁEM" W HAJNÓWCE.

Wyniki przeprowadzonego w tej sprawie rozeznania potwierdzają słuszność zarzutów w notatce.

Dostawy pieczywa do sklepu nr 43 w kilku przypadkach były dostarczone po godzinie 6-ej.

Dyrekcja zobowiązała kierownika piekarni do ciągłego zaopatrzenia w pieczywo sklepu nr 43. Ponadto z dniem 31.XII.1976 r. uruchomiliśmy sprzedaż pieczywa i bułek od godz. 6-ej w sklepie nabiałowym nr 13 w osiedlu Hajnówka II.

Dziękujemy za uwagi i uprzejmie przepraszamy Waszego Czytelnika — za nieprzyjemny incydent, zapraszając jednocześnie do dalszego korzystania z zakupów w naszych sklepach.

Z-ca Dyrektora Oddziału
Konstanty Leszczyński

Да публікацыі: „ВУЗКАПЛЁНАЧНЫЯ ВЕРСІІ НЕ ПРЫЦЯГВАЮЦЬ", „Ніва" № 47 (1082) ад 21 лістапада 1976 г.

W związku z notatką zamieszczoną w tygodniku „Niwa" z dnia 21.XI.1976 r. w sprawie przydzielania do kina „Żubr" w Białowieży większej ilości filmów panoramicznych, Okręgowe Przedsiębiorstwo Rozpowszechniania Filmów w Białymstoku uprzejmie informuje:

W ostatnich latach ilość filmów panoramicznych znacznie zmalała i w chwili obecnej nie przekracza 20% wprowadzanych tytułów na ekrany. (Wyjątek stanowią filmy produkcji radzieckiej).

Repertuar kin w tym również kina w Białowieży opracowywany jest w ten sposób, by widzowie mogli oglądać filmy różnej produkcji i o różnej tematyce.

Wprowadzając więcej filmów panoramicznych do kina „Żubr" z reguły zawężałoby repertuar tego kina wyłącznie do filmów produkcji radzieckiej i to w znacznym stopniu powtórkowych, co nie zostałoby zapewne zaakceptowane przez widzów.

Niezależnie od powyższego zwrócimy uwagę kierownictwu kina, iż na życzenie widzów poza normalnym repertuarem może w każdej chwili otrzymać film panoramiczny produkcji radzieckiej.

Z-ca Dyrektora
d/s Rozpowszechnienia
Mieczysław Andryszuk

Да публікацыі „АБЕД У НАРВЕ", „Ніва" № 43 (1078) ад 24 кастрычніка 1976 г.

WZSR „Samopomoc Chłopska" Dział Gastronomii uprzejmie informuje, że przeprowadzona kontrola zakładu gastronomicznego przez naszego pracownika w dniu 28.XII.76 r. potwierdziła w pełni niedociągnięcia zaistniałe w dniu 1.IX.1976 r. opisane w tygodniku „Niwa" z dnia 24.X.1976 r.

Z uwagi na trudności w ustaleniu nazwiska osoby bezpośrednio obsługującej Obywatela Redaktora, Zarząd Spółdzielni w Narwi udzielił upomnienia z wpisaniem do akt osobowych kelnerkom Ob. Ob. Szyszkiewicz Alicji i Snarskiej Annie oraz pracujacej w tym czasie z-cy szefa kuchni Ob. Poskrobko Janinie.

Kierowniczce zakładu i szefowi kuchni została zwrócona uwaga za niedociągnięcia powstałe w pracy zakładu w dniu 1.IX.1976 r. Ponadto Zarząd Spółdzielni zobowiązany został do wzmożenia nadzoru wewnętrznego nad działalnością gastronomiczną.

Uważamy, że podjęte przez Zarząd przedsięwzięcia przyczynią się do wyeliminowania w pełni nieprawidłowości występujących w zakładzie gastronomicznym w Narwi.

W imieniu pracowników gastronomii przepraszamy Ob. Redaktora za niedociągnięcia stwierdzone podczas pobytu.

Kier. Działu
Gastronomii
(inż. H. Andrukiewicz)

Wiceprezes Zarządu WZSR
d/s Handlu, Gastr. i Usług
(inż. M. Dawidowicz)

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

Рацпрапанова

У кабінет дырэктара канторы „Загатгайка" ўвайшоў Вінцікаў са скруткам паперы пад пахай.

— Дзень добры, Павел Нікадымыч!

— Дзень добры, Вінцікаў. Вунь крэсла...

— Дзякую... — Вінцікаў асцярожна сеў і разгарнуў паперу. — Справа ў мяне...

— Дзельная?

— Гм! — Вінцікаў кашлянуў. — Ведаеце... рацпрапанову хачу вам прапанаваць...

— І ты туды ж?! — дырэктар пляснуў рукамі. — Мала мне Гайкіна, Шайбікава, Болцікава... А я ж, Вінцікаў, лічыў цябе добрым работнікам! У прыклад ставіў... На Дошку гонару вывесіў!..

— Дык я... — устрапянуўся Вінцікаў.

— Маўчы ўжо! — перапыніў яго дырэктар. — Нашкодзіў — умей і адказ трымаць.

— Дык з... — спрабаваў уставіць Вінцікаў, але бас дырэктарскага голасу запоўніў кабінет.

— А ты падумаў?.. Скажы, а ты падумаў, навошта яна, твая рацпрапанова? Якую карысць яна можа прынесці і якую шкоду. Ну, удасканаліш станок. Ну і пачне ён даваць не сто, а дзвесце гаек браку! І што?.. У тым і справа, што нічога добрага!..

— Я ж асобую рацпрапанову прынёс, — нарэшце ўставіў Вінцікаў. — Рацпрапанова аб рацпрапановах!

— Як гэта? — не зразумеў дырэктар.

— А вось так! Ведаю я, што нямала ў вас рацпрапаноў у шафе сабралася. Вось я і рацпрапаноўваю: аддаць іх усе мне. І заяву прынёс...

— Хе! — ухмыльнуўся дырэктар. — А навошта яны табе?

— Навуковую працу напішу. Жыццё нашага калектыву і вашу біяграфію адлюструю.

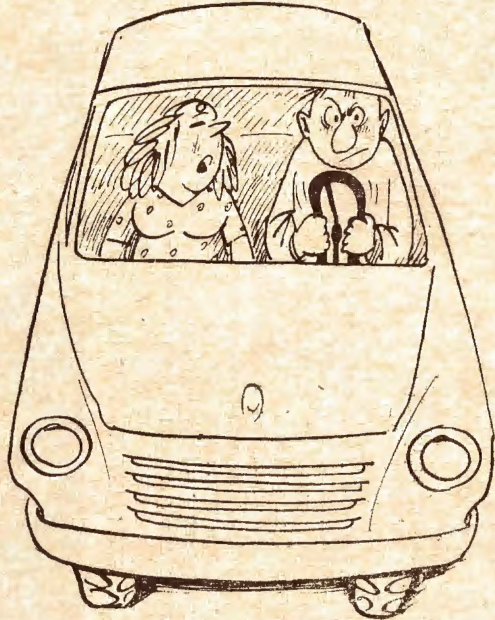
— Біяграфію?.. Біяграфію... Так, навука — справа добрая. Навука — наша будучае. Навука — рухавік прагрэсу, інакш кажучы, перпетуум-мобіле...

Праз месяц на сходзе Вінцікаў выступіў з дакладам на тэму „Жыццё і творчасць Паўла Нікадымыча і яго ўплыў на затуханне рацыяналізатарскай здольнасці нашага калектыву". Даклад ён закончыў словамі:

— Стратай многіх тысяч рублёў мы абавязаны нашаму шаноўнаму дырэктару Паўлу Нікадымычу.

— Так я і ведаў, што давядуць нас гэтыя рацпрапановы да граха, — уздыхнуўшы, сказаў Павел Нікадымыч, калі Вінцікаў сеў на месца...

А. Шаўцоў

— Спакайней, Коля, не нервуйся!

НІЎКА

Новы патэнт.

ТРАСУН

Яго пакоі ўсе ў ажуры.
Бы крэпасць дом, а сам, бы шах.
Нідзе не знойдзеш „амбразуры",
Бо ўся кватэра ў дыванах.

І ён заўсёды без агляд:кі
Раней за ўсіх хвілін на пяць
Бяжыць дамоў ва ўсе лапаткі
Пыл з дываной тых выбіваць.

Ён свае транты любіць палка,
Да іх прыліп, нібыта смоўж.
То пыласосіць іх, то палкай
Прахоўжваецца ўшыр і ўздоўж.

Выносіць іх на сонца ўранку,
Турбуе беднага адно,
Забыўся ўжо ў якім напрамку
Тэатр, кнігарня і кіно.

Я гэтым што хачу давесці?
Я зразумець мяне прашу:
Дыван, вядома, можна трэсці,
Ды нельга растрасаць душу.

Генадзь Зотаў

ЦІ НЕ НАДА МНОЮ ПЛАЧАЦІ?

Выдаючы сваю дачку замуж, жанчына моцна плача. Яе нарачоны зяць пытае:

— О, матуля, скажы, чаго ты гэтак надрываешся?

— Як жа мне не плакаць! — адказвае жанчына. — Выгадавала я дачку, а ты яе забіраеш. Застаюся я адна.

Зяць задумаўся, а потым сказаў:

— А можа, твая дачка нікудышняя і ты плачаш, спачуваючы мне?

А ДЗЕ Ж МАЯ ГАЛАВА?

Парфен і Кастусь на адным вяселлі так пачаставаліся, што не маглі трымацца на нагах. Звалiлiся ля плоту і заснулі. Ноччу ў Кастуся засвярбела галава. Спрасонку ён не разабраўся і пачаў чухаць галаву сябра. Той прачнуўся і пытае:

— Якога чорта ты скрабеш маю галаву?

— Няўжо гэта твая? — здзівіўся Кастусь. — А дзе ж тады мая? — І пачаў у цемры шнырачь па зямлі, шукаючы прапажу.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Мадам, я вымушаны паведаміць вам: вашага мужа знайшлі на сметніку, — гаворыць камісар паліцыі.

— Ну, гэта ён ужо перастараўся, — пацiскае плячыма дама. — Справа ў тым, што, калі я выходзіла, я загадала яму прыбраць кватэру і выкінуць на сметнік усё непатрэбнае.

*

Амерыканскі банкір, прыехаўшы ў адну з еўрапейскіх сталіц, павёў у заапарк свайго малалетняга сына, які, пераходзячы ад клеткі да клеткі, не пераставаў захапляцца ўсім убачаным. Пасля заканчэння агляду банкір звярнуўся да дырэктара заапарку:

— Колькі можа каштаваць гэты заапарк? Я б яго купіў для свайго сына!

Дырэктар з цікавасцю паглядзеў на мільянера і сказаў:

— У мяне лепшая ідэя. Колькі каштуе ваш сын? Я б яго купіў для нашага заапарка.

*

Пацыент звяртаецца да лекара:

— Дваццаць тысяч франкаў за аперацыю? Дык гэта ж вельмі дорага!

— А вось ідзе мой калега Дзюпон, які не возьме з вас ні франка!

— Як, ён робіць аперацыі бясплатна?

— Так, яму звычайна плацяць наследнікі.

...Загадчык магазіна ўсё жыццё змагаўся з недастачамі.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе дзяўчат са Спічак змяшчаем песню

Dziewczyny takie są

z repertuaru Jerzego Połomskiego
słowa: Andrzej Bianusz
muzyka: Adam Skorupka

Wyznajemy różne poglądy,
mamy słuszne własne zdania i sądy,
teorie na temat.
Przemyśleliśmy już niejedno
i czasami jest w nas ta męska pewność,
a czasem jej nie ma.
Lecz nawet, gdy pewności brak,
do faktu dodajemy fakt,
stwierdzamy, że jest tak i tak
bezspornie.
Liczymy dobre oraz złe,
zbieramy wszystkie „tak" i „nie",
by ostatecznie jednak stwierdzić, że...

Dziewczyny takie są,
jakie są,
to jest słuszny sąd.
Dziewczyny takie są,
jakie są
i to wszystko stąd.

Przemyśleliśmy już niejedno.
Co powiemy o nich, to trafia w sedno,
po prostu bezbłędnie.
One tu podziwu nie tają,
one same nam przewagę przyznają
i często, i chętnie.
Z radością nam przyznają ją,
a potem robią to, co chcą,
po prostu.
I wtedy, chcemy czy też nie,
i wtedy my zgadzamy się,
stwierdzając przy tym bardzo słusznie, że...

Dziewczyny takie są,
jakie są,
więc przyznajmy, że
dziewczyny takie są,
jakie są.
Ale czy to źle?...
La, la, la, la, la, la...

ЗДАГАДАЛАСЯ

Элачка сказала аднойчы маці:

— Мама, а я ведаю, чаму з коміна ідзе то чорны дым, то белы.

— Чаму, дачушка?

— Калі пякуць чорны хлеб — і дым чорны, а калі пякуць белы, то і дым белы.

АФАРЫЗМЫ З ВЫВАДАМІ

Шыла ў мяшку не схаваеш.

Вывад: завадскі інструмент цераз прахадную выносіць у чамаданчыку.

*

Паслухмянае цялятка дзвюх кароў ссе.

Вывад: вось чаму на некаторых фермах нізкія надоі малака!

*

У кішэнях вецер свішча.

Вывад: трэба ўзяць грошы з ашчаднай кніжкі.

Колькі энергіі ў нашых дзецях!

Курёзы

ХАЙ ПЯЮЦЬ ФЕЛЬДМАРШАЛЫ

Вядомая італьянская спявачка Кацярына Габрыелі патрабавала ў Екацярыны II пяць тысяч дукатаў за два месяцы сваіх выступленняў у Пецярбургу.

— Я сваім фельдмаршалам і то менш плачу, — абурылася імператрыца.

— Выдатна, ваша вялікасць, — адказала Габрыелі, — хай тады і спяваюць вашы фельдмаршалы.

І Екацярыне II давялося згадзіцца з умовамі спявачкі.

МАСТАЦТВА БЕЗ МАСТАЦТВА

Лонданская мастацкая галерэя Тэйт папоўнілася новым „шэдэўрам". Тут купілі за 500 фунтаў стэрлінгаў „выдатны твор мастацтва", які называецца „Святло зорак у вадзе".

„Твор" і сапраўды „выдатны". Гэта двухметровая рыбацкая лодка, прыкрытая аранжаваю сеткай. Калі гледачу не зразумела, што гэта такое, яму ў галерэі растлумачаць: аўтар „кампазіцыі" Ян Гамільтон Фінлі імкнуўся ў сваім творы ўвасобіць вяршы ў „канкрэтную" форму...

Пэўна ж, гледачу не дапаможа і гэтае „тлумачэнне". Не зразумее ён і другога „шэдэўра" сучаснай скульптуры — кучу цэглы. Зразумела адно, што гэта „мастацтва" без мастацтва.

СМАЧНЫ КУРС

„У апошні час я працую на мясакамбінаце, дзе праходжу курс каўбас".

(З аўтабіяграфіі)

Не спяшайся станавіцца на шляху кагосьці-небудзь: даведайся спачатку, на чым той едзе...